

EESTI

25

POORDILEHT

NR. 10

OKTOOBER

1934

LAFERME

N:10

on juba aastaid populaarseim paberossitubak. Isetoppijad teda tarvita-des saavad odava hinnaga haruldaselt meeldi-vaid paberosse

A/s. „TEKLA“

Peakontor: Tallinn, Suur Karja 15, tel. 448-18

Riideärid:

Tallinn, Suur Karja 15	tel. 445-23
Tallinn, Valli 10	” 468-02
Haapsalu, Ehte 2	” 1-57
Kuressaare, Kauba 2-a	” 72
Musivee, Tartu 15	” 62
Narva, Peetri pl. 2	” 2-38
Petseri, Riia 1	” 1-17
Pärnu, Jánesselja 5-a	” 1-10
Rakvere, Turuplats	” 2-85
Valga, Kesk 11	” 26
Viljandi, Tartu 6-a	” 2-40
Võru, Jüri 5-a	” 1-26

Múúgil kindlate hindade ga järgmiste kodumaa vabrikute kaubad:

Balti Puuvilla Keiramise ja Kudumise Vabriku A.-S-i
Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri O.-Ü-se
Sindi Tekstiilvabrikute Ühisuse
Eesti Niidivabrikute Ühisuse

Tarvitades välismaa kaupa voolab meie raha üle piiri, suureneb järjest töötu-
te arv, jääb vaeseks maa ja rahvas!

Ostes kodumaa kaupu vähendame tööpuudust!

EESTI SPORDILEHT

SPORTTEADUSLIK KUUKIRI

TOIMETUS: TALLINN, MÜÜRIVAHE 16-33.

TOIMETAJA: OSKAR LÖVI.

TOIMKOND: MAG. A. GRÜNBERG,
DR. E. KIRSCHENBERG, A. KLEINBERG,
T. MURU ja L. TÖNSON.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 snt., 1/4 a. 75 snt.
Välismaale aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.
Üksiknumber 25 senti.

15. AASTAKÄIK

ILMUB IGA KUU
20. PÄEVAL

TALITUS: TALLINN, MÜÜRIVAHE 16-33

TALITUS ON AVATUD IGAPÄEV KL. 2-4.
TELEFON 444-28.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus,
Müürivahe 16-33, tel. 444-28; A. Hahn, tel. 440-98
ja ajakirjanduse kontorid.

KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: 1/4 lhk. Kr. 50.—
1/2 lhk. Kr. 25.—, 1/4 lhk. Kr. 12,50; sisemised 1/4 lhk. Kr. 40.—
1/2 lhk. Kr. 20.—, 1/4 lhk. Kr. 10.—

TELLIMISTE VASTUVÕTMINE talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Nr. 10

20. OKTOOBER

1934

Kuidas jõuti esimeste olümpiamängudeni

Tõrvikjooks Olympiast Berliini

Kuidas jõuti uue aja esimeste olümpiamängudeni, see on enamikule eestlastest hoolimata meie suurest spordihuvist süüni selgusetu.

Greeka rabanemine Türgi valitsuse alt avas tee. Vaimustuse ja armastuse laine vana ja uue helleenlikkuse vastu tõusis esile. Ka lord Byron pani oma elu välja Hellase eest. Pärast Türgi laevastiku hävitamist Navarino lahingus a. 1827 Prantsuse ekspeditsioon vallutas Peloponnesi. Varsti seejärel prantsl. Abel Blouet toimetas esimesi pealiskaudseid kaevamistöid Olympias. Olympia Zeusi templi mõned osad on seetõttu sattunudki Louvre'i. Haritud maailma tähelepanu äratati. Vastasutatud Saksa riik ühe oma esimese kultuurse suurettevõttena asus plaanikindlate kaevamistöde teostamisele. 1874. a. sõlmiti Saksa ja Greeka vahel leping, mille põhjal Saksamaale lubati kaevamistöde ettevõtmine ja nende tööde teaduslik kasutamine, kuna leiud ise sellesama lepingu kohaselt tuli jätta Greekaile. Kuueaastase tööga, mis läks maksma 800.000 Saksa marka, avastati mälestusväärne koht, kus rohkem kui tuhande aasta eest tagasi peeti olümpiamängusid. Kõik see, mis suudeti võita tagasi maapõuest, muudeti uuesti elavaks. Kaevamistöde varal õnnestus saada selget ja kindlat pilti olümpiamängude pidamiskohast ja ka mängude käigust. Vahepeal Uus-Hellas oli kasvanud riigiks ja sellena juba algusest saadik taotles oma vana tähtsuse säilitamist kehakultuuri alal. Uue Greeka esimene valitseja, kuningas Otto I, pani nurgakivi kehalisele kasvatusesele. Kuningas Otto kutsus Greekasse kaks noort võimle-

mõsõpetajat, kes Ateena kõrgemates koolides hakkasid 1834. a. alates andma kaks korda nädalas võimlemisõpetust. Uue Greeka esimene võimlemis-õppeaammat ilmus 1837. a. Ei ole ime, et säärase valitsuse juures kerkis esile mõte elustada olümpiamängusid. Esimene sellekohane katse 1858. a. üpardus. Rikas greeklane, nimega Zappas, annetas selleks suurema summa. Tagajärjeks osutus aga mitte spordipidustus, vaid kunsti- ja käsitöönäitus.

Otto järeletulija, Daani kuningakojust pärit oleva Georg I, ajal a. 1870 katsetati uuesti ellu äratada olümpiamängusid. Ateena vana staadioni kasutati tol ajal kivimurruna. Spordipidustuste korraldamiseks lammutati kolm seal asetsevat lubjaahju ja väli seati korda. Kuid need spordipidustused ei kujunenud kuigi väljapaistvateks.

Inglismaalt üks erak, dr. Brooks de Much-Wenlock, annetas auhinna, mis määratud võidujooksu võitjale. Ühtlasi pidi selle auhinna võitja omandama „olümpia-võitja“ tiitli. Olümpiamõte kerkis ilka järjest ja järjest uuesti esile, kuid aeg ei olnud veel küps. Sport Greekas hakkas aga juba laiemalt pinda võitma. 1886. a. asutati Greekas esimene atleetikaklubi. 1894. a. saabus pärast Pariisis peetud 1. olümpiakongressi Greekasse Coubertin, et sooritada olümpiamängude elluäratamist. Greeka suur rügement Trikupis oli sel ajal parajasti kolmandat korda peaminister. Riigi halva rahandusliku olukorra tõttu oli tal just tulnud maha mätta Ateena-Saloniki raudteeliini ehitamine. Greeka riigipankrott oli veel kõigil mees. Trikupis kartis

Maratonijooksja, prof. M. Kruse teos.

noore riigi võlausaldajate meelepaha, mis võis avalduda sel puhul, kui ta nõustub korraldama nii kulkukat ettevõtet, nagu talle seda näisid olevat olümpiamängud. Nii siis Trikupis liikkas tagasi Coubertini kava. Coubertin aga ei lasknud end heidutada ja koostas 1. olümpiamängude eelarve 350.000-drahmiliisena. Peale selle sai Coubertin troonipärijalt Konstantinilt nõusoleku olümpiamängude pidamiseks. Konstantini abil suruti olümpiamängude kava läbi ka Trikupise juures ja 1. olümpiamängud peeti 5.—13. apr. 1896. a. Nendeks mängudeks greeklane Averoff annetas 2 miljonit drahmi, mille abil Ateena staadion oma vanadest varemetest kerkis üles marmorihülges. Nii korrati see töö, mille esmakordselt sooritas Marathonist pärit olev Herodes Attikus, keiser Hadriani sõber, kui ta 131. a. p. Kr. s. ehitas Ateena staadioni.

1. olümpiamängud kujunesid suureks eduks. Greeka leidis end nendes mängudes. Greeka rahvustunne ärkas vägevalt ja nii on mõisteta, et olümpiamängusid, mida alul üldse ei tahetud korraldada, edaspidi tahteti pidada otsekui Greeka täielise eraomandusena. Coubertini vastuseisust hoolimata Greeka tegi veel kord katset, et end kõigiks aegadeks seada olümpiamängude ajaloo keskpunkti. Greeka oma võimutänu

ETSI TRIUMF — ÜKS VANA JA SADA NOORT. E. Spordilehe käesoleva numbri kaanepilt kujutab EDUARD ELLMANI pärast esivõistluste lõppmängu staadionilt lahkumas trofeedega — meistripärjaga ja B. Sabsay karikaga. Ets on sel triumfiteel ümbritsetud noorte hulgaga, kust talle võrsuvad järellulijad.

varal korraldas 1906. a. olümpiamängud, mille pidamist rahvusvah. olümpiakomitee ei suutnud takistada. Ka need mängud andsid tagajärjeks täielise edu, sumuti nagu a. 1896, mida aga Pariisi 1900. a. ja St. Louis' 1904. a. mängude kohta täieliselt ei saa öelda.

Uue aja olümpiamõtte üha tugevnes, kuid seejuures tuli aga ilmsiks, et spordimaailm edaspidi ei pea võimalikuks olümpiaavõistluste pidamist Greeka kliimatilistes tingimustes ja nii lõppes 1906. a. Greeka osa uue aja olümpiamängude pidamise koha alal.

Süski jääb Greeka kogu maailmale püsima olümpia pühakohana ja nii 1934. a. rahvusvah. olümpiakomitee sõitis Ateena, et seal pühitseda oma 40. aasta-päeva.

*

Sissejuhatuses esimesesse raamatusse oma kuulsas teoses riigi kohta laseb Plato Sokratest jutustada, kuidas ta läks Piräusesse, et seal võtta osa peost jumalanna Artemis Bendise auks ja temale palvetada. Kui ta tahtis pöörduda tagasi Ateena, käisid sõbrad talle peale, et ta jääks õhtuni. Sokrates ei olnud kohe sellega nõus. Süs lausus Adeimantos: „Te ju ei tea, et õhtupoolikul toimub tõrvik-võidujooks hobustel, mis peetakse jumalanna auks?“ „Hobustel,“ vastas Sokrates, „see on ju uudne. Nad süs kannavad tõrvikuid ja võidusõidul annavad nad üksteisele edasi või kuidas süs?“ „Just nii!“ kinnitas Polemarchos.

Tõrvikvõistlus, millest siin kõneldud, toimus tõenäoliselt teatejooksuna kahe meeskonna vahel. Säärased võistlusi peeti jalgsi ja hobustel, ja need olid, nagu kõiks greeklaste atleetilised pidustused, kultuslikuks tegevuseks, jumalate teenistuseks. Kui lisaks sellele suure filosoofi kinnitusele vajatakse veel tõendust, et säärased tõrvikjooksud aset leidsid, süs annavad seda mitmesugused marmorreljeefid, mis on säilinud meie ajani. Näiteks on Briti muuseumis alal üks säärastest, mil on näha terve noortest meestest koosnev teatejooksu-meeskond, juhitud kahest vanemast, kellest üks kannab tõrvikut. Teine säärane reljeef leidub Palazzo Colonnas, Roomas.

Tõrvikujooksjad finischis, antiikne reljeef Palazzo Colonna's, Roomas.

Parim jalgpalli- aasta

A. Adorf

Hooaja arvustust ja numbreid

Poolnaljana tähendas üks eksinternatsionaale, et tänava väärivat TISK kuldmedalit kõige rohkem jalgpalli-rahvusmeeskond. Sest viimane jäi tänava „kogu maailmale“ võitmatuks. Tõele au andes peab ütleva, et võitmatuna püsimine oli suur saavutus, kuid et samal saavutusel puudub ta mahlakam pool, s. t. võidud, siis võib rahvusmeeskonda parimal juhul atesteerida poole kuldmedaliga. Teine pool jäägu seni väljaandmatuks, kuni rahvusmeeskond tuleb toime niisama paljude võitudega kui tänava viikidega.

Ülalöeldu, s. t. rahvusmeeskonna vääriliseks pidamine poolele kuldmedalile, on siiski tõenduseks sellele, et meie tänava oma jalgpalli varemast kõrgemalt hindame. Kõrgemale isegi kui Balti parima tiitli võitmiste aastatel. Turaani turniiril teise koha omandamine ületab Balti meistri tiitli.

Vanakristlikud kirikuisad võitlesid greeka-roma võistlusmängude vastu ja kristlik keiser Theodosius I aastal 394 p. Kr. s. keelas ära klassikaliste olümpiamängude jätkamise mitte kõige viimasena sel põhjusel, et nägi nendes mängudes paganausu harrastamist. Alles uuel ajal asuti helleenliku „gümnaastika“ suhtes täiesti uuele vaatekohale, millele järgnes spordiliikumise edendamine ja olümpiamängude hülgamiseks elluärkamine.

11. olümpiamängude organisatsiooni-komitee tegi olümpiaaade huvides rahvusvah. olümpiakomiteele ettepaneku, et Berliini mängude puhul korraldataks tõrvikjooks Olympiast Berliini. Olympiast toodaks tõrvikutega tuli, millega Berliinis süüdataks olümpiatuli, mis põleb kogu mängude kestes. Rahvusvah. olümpiakomitee kiitis heaks selle Saksa ettepaneku. Tõrvikjooks läheb järgmist marssruuti pidi: Olympia — Ateena — Saloniki — Sofia — Caribrod — Nisch — Beograd — Novisad — Szeged — Budapest — Oroszvar — Karlburg — Viin — Schrems — Tabor — Praha — Teplice — Dresden — Liebenwerda — Berliin. Jooksu pikkus 2939 km. Igal jooksjal tuleb joosta keskmiselt 1 km, kuid ajalt mitte üle 15 minuti, kuna tõrvikud, mida muretseb Saksa organisatsiooni-komitee, kauem ei põle. Tõrvikjooksu ankrumees saabub Berliini 1. aug. 1936. a. kell 4 p. l. Jooksu kogukestvus on arvestatud kuni 12-tele päevale.

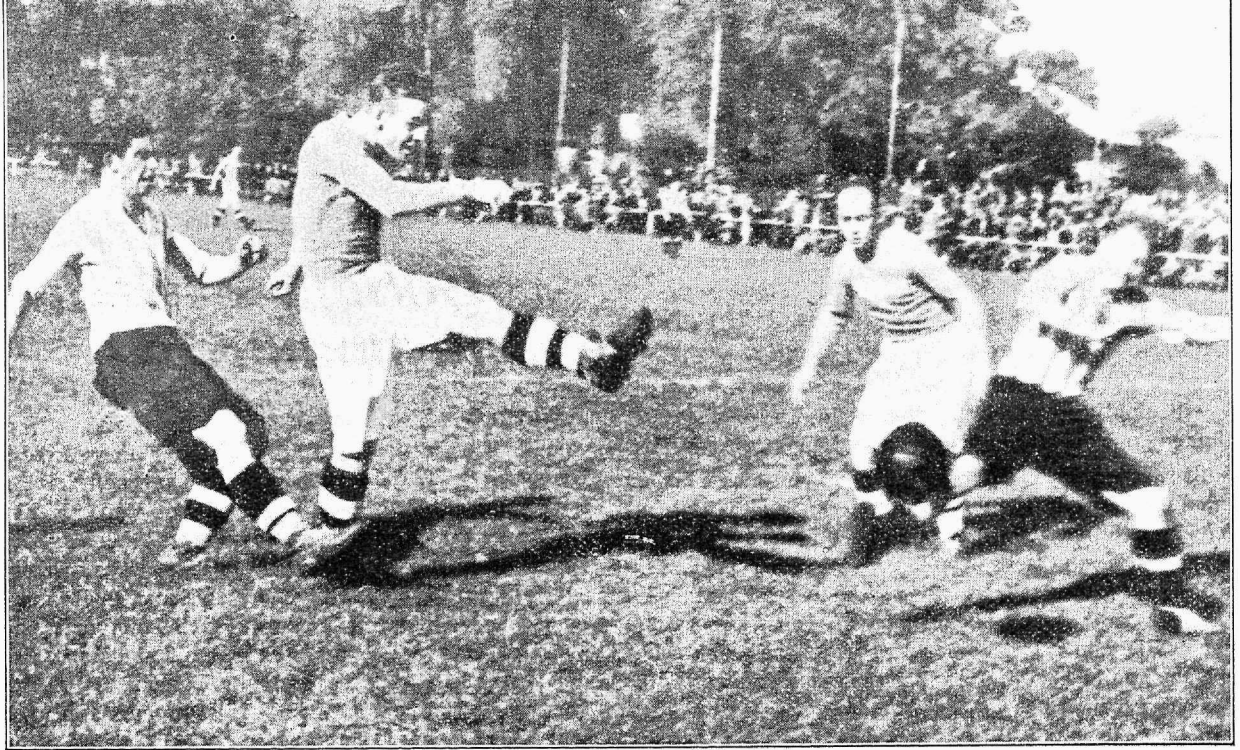
Olümpiakomitee otsuse põhjal Berliini tuuakse Olympiast peale veel õlipuuks. See paigutatakse erilisesse kohvikikesse, mida seljal kantakse ja mille iga jooksa ühes olümpiatulega järgmisele annab edasi.

Kolm viiki, kaks neist Turaani turniiril — Ungariga 2:2 ja Soomega 1:1 — ning kolmas Leeduga Kaunases 1:1, jätab võidupunktideks ümberarvestatuna numbriliselt vähemütleva mulje kui tegelikult oli nende viikide väärtus. Kolm viiki tähendab ainult kolme võidupunkti ja seega eelmise aastaga võrreldes suurt tagasiminekut. Kuid õienduseks peab lisama, et iga sellest kolmest võidupunktist võib hinnata kahekordseks. See tähendab iga viigi hindamist võiduna, millega oleksid tegelikult lõppenud Eesti maavõistlused Turaani turniiril, kui kohtuniku eksitud poleks kujunenud saatuslikeks. Viigi kohta Leeduga peab ütleva, et tagantjärele Tallinn-Kaunase linnavõistluse võitmine muutis ka selle viigi võiduks. Kui veel juure lisada võit Soome B üle 2:0 Helsingis, siis oli Eesti tänavune jalgpallihooaeg võidukaim ja ühtlasi kõigi aegade parim. Palun rahvusmeeskonda vastu võtta pool kuldmedalit!

Esivõistluste uudiseks oli Estonia meistriks-tulek. Enamik jalgpalliringkondadest ja publikust võttis Spordi võitude seeria katkemise vastu suure rahuldustundega. Kuid see ei tähendanud kahjurõõmutsemist Spordi üle, vaid headmeelt vahelduse üle. Estonia meistrina oli seda enam vastuvõetavam, et uues meistrimeeskonnas mängis rohkelt kaasa uusi ja noori tulevikulootustega mehi. Värskest ja uut verd on meil kaua loodetud ning nüüd on need lootused vähemalt osaliselt täitunud. Estonia vääris saavutatud tiitli täiel määral, sest ta oli läbi hooaja parimaks meeskonnaks. Ta omab Eesti kõige löögijõulisema edurivi. Edurivi paremus oligi otsustavaks kaaluvihiks tiitli langemisel Estoniale. Värske meister oli ka ainuke Eesti meeskond, kes kogu hooaja kohta kaotas ainult ühe matschi — Spordile 0:1 pr. E. Fahle karika tsükliks.

Sport paremuselt teise meeskonnana ähvardas veel kuni viimase matschini jällekordselt tulla meistriks. Kuid otsustaval hetkel ei suutnud ta end ületada. Teisiti tal võiduschansse ei olnud. Sport on oma arengus jäänud surnud punktile. Mängib vanade, pooleldi tühjaks ammutatud jõududega. Ühtki värsket meest pole meeskonnas. Sport võib imestada, miks ta mehed, kes järjekindlalt, peagu iga aasta, on suutnud rühkida meistrimäele, seekord enne tipu saavutamist peatuma jäid. Ometi oli ju vanameistri koosseis peagu samane nagu varemadel, võidukatel aastatel. Üks tõsiasi on aga jäetud silmapaari vahele: meistrivankrit vedanud hobused on läinud vanaks.

Meeskonna noorendamine oli peapõhjuseks Puhke kordu platseerumisel Eesti kolmandana. Põhja

NII SOORITATI MEISTRIVÄRAV. Tähtsaim moment jalgpalli-esivõistluste lõppmatschist Sport-Estonia vahel: siniste vs. M. JENSEN sooritab ainsa ja otsustava värava. Jensenist vasakul th. Kaljo ja paremal E. Ellman ja ph. Reinfeldt.

puupapivabriku meeskonda võib võimetelt hinnata väga lähedaseks Estoniale ja eriti Spordile. Kuid Puhkekodu jälgis kogu hooajal suur ebaõnn, mis ei võimaldanud tal küllaldaselt punkte hankida konkureerimiseks teisele kohale.

TJK-i rohelised särgid on langenud nagu letargiasse. See rõõmus särts, millega ta 1933. a. algas hooaega, on kadunud. Kurjad keeled räägivad, et särtsu kadumise põhjuseks on olnud klubi juhtide koosseisus esiletulnud muudatused. Au andes mängijaile peab ütleva, et mehed pingutasid küll, kuid neljandaks jäämine oli paratamatu ebaühtlase koosseisu tõttu.

Kalev pääses ka seekord liiduklassist väljalangemise ohust, kuigi vast viimsel momendil. Viik TJK-iga süvendas Kalevi vanade ja noorte segu julgust ja tugev võit Olümpia üle otsustas saatuse Kalevi kasuks. Nagu eelmisel aastal, peab ka tänava ütleva, et Kalevi meeskonnal puuduvad väljavaated tulevikku. Järgmisel aastal alustab ta uut vaakumist liidu- ja A-klassi piiril.

Provintsi meeskondade saatuseks on seni olnud, et juhul, kui neid pole korraka rohkem kui üks liiduklassis, nad üle ühe aasta kõrgemas liigas ei püsi. Narva meeskondade saatuse jälgedes tammus ka Tartu Olümpia, kes oli sunnitud koha vabastama Pärnu Tervisele. Üldmulje Olümpiast liiduklassi meeskonnana oli siiski hea. Eesti jalgpalli arengu nimel peab nõudma liiduklassi meeskondade arvu suurendamist kaheksale. Näib, millal tullakse üldisele arusaamisele selle vajadusest?!

Kahe-vooru-esivõistlusi peeti alles kolmandat aastat, Tänavu löödi meistrivõistlustel kokku 99 väravat, millega tänavune oli kolme aasta kohta väravatekeh-

vim. Suurim väravate-arv — 126 — saavutati läinud aastal. Vastandina eelmistele aastatele löödi tänavu rohkem väravaid sügisvoorus, nimelt 53.

Vastavalt üldisele väravate kahanemisele oli ka väravaküttidele langenud osa väike. Tänavuseks väravaküttide „kuningaks“ tuli R. Ildane, kuid ainult 8 väravaga. R. Valdovi l. a. püstitatud rekord — 14 väravat — jäi kaugele puutumatuks. Hat-trikke sooritati ainult kaks, mõlemad kevadevoorus — R. Kuremaa ja J. Siimenson. Hat-trikkide rekord on A. Laasneri ja R. Valdovi ühisel nimel. Kumbki on varemadel esivõistlustel saavutanud 2 hat-trikki.

Enamik väravatest leidis tee võrku teisel poolajal — 53. L. a. oli see ümberpöördukt. Nagu eelmisel aastal, nii määrati ka tänavu penaltysid vähe. Kokku ainult viis, millest kolmel puhul saavutati värav. Omaväravaga tuli toime Bielefeldt, TJK, matschil Estoniaga.

99 väravat jagunes 38 küti vahel järgmiselt:

R. Ildane, Sport, 8; R. Kuremaa, TJK, 7; E. Ellman, Estonia, 6; A. Laasner, Sport, 5; J. Siimenson, Sport, 5; Kippar, TJK, 5; R. Mõulik, Puhkekodu, 5.

4 väravat — O. Vinkelberg, Puhkekodu, A. Koovit, Kalev, ja V. Mäng, Estonia.

3 väravat — H. Uukkivi ja Räästas, Estonia, F. Murr ja R. Kuuskler, Puhkekodu, ja O. Kastan, TJK.

2 väravat — R. Valdov, TJK, Urm ja Tentson, Olümpia, L. Kass, Sport, M. Jensen ja A. Estam, Estonia, V. Gerasimov, Kalev, ja L. Mänd, Puhkekodu.

1 värav — E. Peterson, Estonia, V. Ader, E. Jürgens ja F. Karm, Kõrve, Palumets ja Oll, Olümpia, G. Tschutschelov ja Sihver, TJK, A. Ooman ja L. Abel, Puhkekodu, ning R. Kallo, V. Piperl ja E. Jõers, Kalev.

Kokku kolmel hooajal on kõige rohkem väravaid löönud: A. Laasner — 23, R. Valdov — 20, F. Karm — 19 ja O. Kastan — 17.

Ikka edasi - ka vees

Ülevaade ujumishooajast

Möödunud suvi kestva soojustega ja ilusate ilmadega ei olnud saagirikas mitte üksnes põllumehele, kellele emake loodus jagas andeid niivõrd külluses, et päris tõsiselt ollakse mures, kuhu panna ja kuidas kasutada kõike vilja, mis löikus annud, vaid saagirohke oli suvi ka spordielus. Peale mitmete muude spordialade oli möödunud suvi tulemusrikas ka ujumisspordis. Ei saa küll veel kaugeltki öelda, et tulemused sel alal rahuldavadki oleksid, aga nad on siiski tähelepanuväärsed nii oma ulatuselt kui ka tasemelt. Nelja-viie aasta eest, kui Kalevi veespordi-osakond algas ette valmistama teadlikult ja süstemaatlikult noori ujujaid, et viia välja ujumine sellest tardunud seisukorrast, kuhu ta oli seisma jäänud, oli olukord ujumise alal väga nigel. Meie saavutused sel alal olid niivõrd nõrgad, et neid ei saanud üldse kõrvutada teiste maade ja rahvaste vastavate tulemustega. Tuleb tänada meie ajakirjandust, kes teateid noorte kalevlaste edusammude üle ujumises võttis vastu väga heatahtlikult ja seega äratas laiemaid hulki ujumise vastu huvi tundma. Kokkuvõtteid tehes tänavuse suve tegevuse üle, võime hea meelel kinnitada, et ujumissport on vallutanud kogu meie maa. Mõnes maakonnas ja ka linnas küll veel väikesel määral, aga algus on tehtud ja edasiarenemine on kindel. Samuti on läinud meie tippsaavutused paremaks ja järjekindlalt lähemale rahvusvahelisele tasemele. Kui lähemalt vaadelda meie ujumisspordi ajalugu, siis näeme, et suur osa sellest langeb peamiselt Tallinna ja Tartu linnadele, kuna teised linnad ja maakonnad sellele nii palju ei ole elanud kaasa. 1933. a. arenes ujumine Tallinnas koguni sellel määral, et ta sama aasta Eesti esivõistlustel Eesti meistri tiitleid peaaegu 100 protsendiliselt võis kanda oma kontosse. Tänavune aasta tõi aga siin suure muudatuse. Kahele vanale rivaalile — Tallinnale ja Tartule — tekkis juure nooruri kohta küllalt võimas kolmas, s. o. meie suvitussilind Haapsalu, mis oma ujujate saavutustega tänavu suvel tekitas suurt furoori, pealegi niivõrd, et teated tema saavutuste üle piirdusid mitte üksnes kodumaaga, vaid et nad ka teisele poole riigi piire ulatasid. Võime tähendada, et need tulemused pole kergel käel saavutatud, vaid nad on mitme aasta pikkuse järjekindla töö vili. Samasugust järjekindlust ja töötahet soovime ka teistele linnadele ja maakohtadele, millel looduse poolt selleks on kõik, et ujumine seal senisest mitmekordselt suuremal määral võiks areneda. Kahjuks ei ole veel kõik linnad jõudnud sellele heale äratundmisele, et ujumissporti tuleb arendada või vähe-

Kalevi ujujad esivõistluste ajal Elvas.

malt mitte takistusi teha nendele, kes selleks tööd tahavad teha. Kujuka näite annab Haapsalu-Pärnu linnavõistluse resultaat, kus esimene ülekaalukalt tuli võitjaks, vaatamata sellele, et Pärnu oma meeskonda täiendas suurelt osalt Sindi ujujatega. Kui nüüd pidada silmas, et Pärnul üldiselt on palju paremad võimalused ujumise harrastamiseks kui Haapsalul, nii looduse kui ka suurema valiku poolest, siis ei jää Pärnu kohta muud konstateerida, kui huvi puudust asja vastu. Loota võib, et Pärnus nüüd uue basseini saa-

misel olud paranevad ja olude paranemine end seal kõige lähemas tulevikus; tegelikult paneb maksma, seda aga mitte suurte fraaside ja õõnsate shestide abil.

Möödunud suve paremaid tagajärgi silmitsedes leiame, et edukama ujujana on tõusnud esile noor ujuja Egon Rosenberg, kes suure visadusega vanameistrilt E. Mõtlikult ära kiskus ühe rekordi teise järele, alates 100 m vabalt kuni 400 m vabalt ujumiseni. E. Mõtlik, kes 2—3 aasta kestes oli peaaegu võitmatu kõiges distantsides vabaujumises (100 kuni 1500 m), pidi nüüd alistuma nooremale ja kiiremale, olgugi minimaalse vahega. On ju selge ja loomulik, et E. Mõtlik lühemad distantsid pidi loovutama, kuna ei saa nõuda, et üks võiks olla kõige parem nii lühikestes kui ka pikkades distantsides.

E. Rosenberg üllatas juba esimestel võistlustel, mis peeti Eesti Mängude ajal Piritas basseinis. Vaatamata külmale veele saavutas ta esimesel võistluspäeval 100 m vabaujumises rekordilise aja 1.08,4. Senine rekord oli 1.08,5 E. Mõtliku nimel. Teisel võistluspäeval parandas E. Rosenberg seda aega veel ja viis rekordi 1.07,9 peale. Järgnevatel võistlustel, mis suve jooksul korraldati, tal enam kahjuks ei läinud korda seda rekordi uuendada. Selle asemel viis E. Rosenberg aga järgnevatel distantsidel rekordid oma nimele: 200 m vabalt 2.44,2 pealt 2.38,0 peale, 300 m vabalt 4.25,8 pealt 4.19,7 peale ja 400 m vabalt 5.48,7 pealt 5.45,2 peale. Siinjuures olgu tähendatud, et E. Mõtlik 200 m-is ja 300 m-is kaasa ei võistelnud ja 400 m-is kaotas ta E. Rosenbergit 0,6 sekundiga.

Järgnevalt paistab silma naiste ujumistaseme tõus peamiselt vabaujumises. Kuni möödunud aastani ujusid meie naised vabaujumise distantse meelsamini kas rinnuli või selili, kuna crawljaid leidis vähe. Tänavune suvi tõi meeldiva pöörde ja esivõistlusel ujusid juba kõik naised 100 m vabalt crawlis. Ka rekordid ei jäänud tulemata. 100 m vabaujumises üllatas Hansen, kes viis rekordi, mis seisis 1930. a. saadik Verlini nimel, 1.40,1 pealt 1.36,6 peale. Selle parandas H. Rosenholm 1.35,2 ja hiljem 1.34,3 peale ning lõpuks jäi rekord püsima Hanseni nimele ajaga 1.32,4. Samuti saavutati rekordilisi aegu selili, rinnuli ja teateujumises. Rinnuli ujumises parandas A. Trahov oma nimel seisva 200 m rekordi 3.09,5 pealt 3.05,2 peale ja A. Gröön 400 m rinnuli ujumise rekordi 6.56,6 pealt 6.54,8 peale ja 500 m-is 8.59,0 pealt 8.43,4 peale. Selili ujumises domineeris endiselt E. Volke, ehkki temale tekkis A. Altpere näol tugev konkurent ja tänu ainult E. Volke suuremale võistluskogemusele tuli ta Altpere ees võitjaks. 100 m rekordi parandas E. Volke 1.24,8 pealt 1.23,6 peale ja 200 m 3.12,0 pealt 3.04,0 peale.

100 m rinnuli ujumises naistele parandas L. Marten S. Pärli nimel seisnud rekordi 1.37,9 pealt 1.36,1 peale.

200 m vab. ujumises L. Marten viis rekordi 3.32,5 peale. Siinjuures peab märkima, et L. Marten ujus selle distantssi rinnuli. 200 m rinnuli ujumise rekord on 3.36,0, utjutud S. Pärli poolt 1933. a. Riias.

Üldise tasapinna paranemise tagajärjel purunesid ka teateujumiste rekordid. 4×50 m naiste teateujumises viidi rekord 3.08,0 pealt esiteks Läänela poolt 3.03,3 peale ja lõpuks Kalevi naiskonna poolt koguni 2.48,2 peale, koosseisus: H. Rosenholm, L. Vugt, L. Marten ja A. Reier. Ka 4×100 m teateujumises tuli Kalevi naiskond samas koosseisus toime uue rekordiga 6.37,8.

Meeste 4×100 m teateujumises parandas NIMKÜ meeskond senise rekordi 5.07,0 kaks korda, esiteks 5.01,9 peale ja hiljem 4.54,6 peale.

4×200 m teateujumises püstitas Kalevi meeskond uue rekordi ajaga 11.36,0. Üldiselt püstitati möödunud hooajal ujumises 21 rekordi ja seati üles 2 normi, 1933. a. 14 rekordi vastu.

Lõpuks peab märkima, et suur osa rekorde on püstitatud Kloostrimetsa 25 m basseinis, mis veel kord tõendab, et pöörded on vilunud ujujale paremuseks. Seda kinnitas ka E. Volke ja A. Altpere vaheline duell 200 m selili ujumises, kus A. Altpere selle osa, mis ta ujudes juure võttis, pöördel jälle kaotas. Iseasi on, kas 25 m basseini, mis küll määruste järgi lühemate distantside võistluste korraldamiseks lubatud, üldiselt on soovitatav, kuna ta annab pöörete soodustuse tõttu petlikud andmed ujujate võimetest, kes, nagu võistlused näitasid, 50 m basseinis märksa halvemaid aegu saavutavad. Teadupärast on meil ja ka lähemates naaberriikides igal pool välisbasseinid 50 m pikkused. Jääb soovida, et Kloostrimetsa basseini tuleval aastal endale pikkuseks võtaks ka 50 m.

KAUBAMAJA

„SPORT“

Tallinn, S. Karja 18. Tel. 446-00

Soovitab täielises valikus
hooajaks

sporditarbeid

●

Jalanõude osakonnas
suures valikus igasugu
saapaid, kingi, kalosse, toakingi
ja viltsaapaid

T
E
E
LT
I
P
P
S
A
A
V
U
S
T
I
S
T
EL
A
I
S
E
L
E

Eesti kergejõustiku tasapind muutumas ühtlasemaks

A. Adorf

Eesti praegust kergejõustikku iseloomustab võrdlemisi lai n. ö. klassivahe, mis eraldab tippmehi üldisest tasapinnast. See nähe on Euroopas küll üldiselt domineeriv, kuid Eestis on ta praegu silmatorkavalt kontrastne. Juba pealiskaudsel pilgul hooaja statistikalisele ülevaatele veendumine, et real aladel, võib öelda, koguni enamikul aladel, on paar rekordimeest teistest ala harrastajatest kuni klass paremad. Näiteks odaviskes, kuulitõukes, vasaraheites ja ka kõrgushüppes on tippmeeste tehnilised tulemused teistele n. ö. kättesaamatul kõrgusel. Lahe damana tundub olukord keskmajooksudes, sest siin võib rääkida juba esigrupist, mitte üksnes üksikust ala valitsevast spordigeeniusest. Kõige „demokraatlikumalt“ on võimed „jagatud“ sprinterite ja ka veerand-

William Graber, USA, kelle käes on teivashüppe-maailmarekord resultaadiga 4.37 m.

mailerite vahel, kuid seevastu pole neil aladel teiste alade valitsejate ekstraklassilisusega võrreldavaid eesvedajaid.

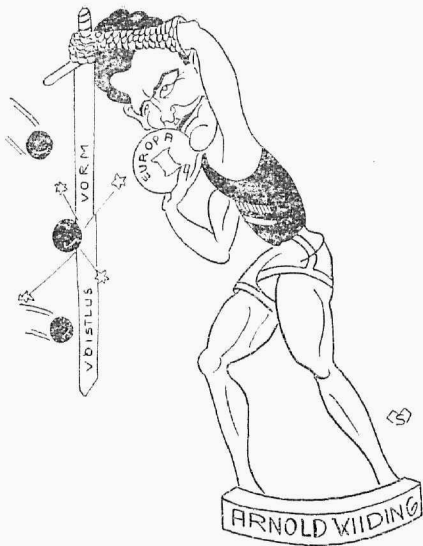
Ülalkirjeldatud nähe, mida võib pidada täiel määral normaalseks ühe noore kergejõustiku-rahvuse kohta, nagu seda on Eesti, on mõningal pool põhjustanud skeptilist suhtumist Eesti kergejõustikusse üldse. Seepärast alljärgnevalt paar selgitavat sõna.

Kui teatri kohta kinnitatakse väidet, et teater loovat teatrikirjandust, mitte ümberpöörult, siis midagi selletaolist võib väita ka kehakultuuris tippmeeste ja üldise kehalise kasvatuse vahekorra kohta. Tippmehed on need, kes oma eeskujuga selgitavad spordi väärtust. Nad on see teater, mis kaasakiskuvalt mõjutab spordi arengut. Oma suure eeskujuga nakatades teisi, tõmbavad tippmehed kogu rahva lähemale spordile. Tippmehed — see on spordi magneet. Ja... kui on juba ole-

mas magneet, siis võib loota ka teiste muutumist samasuguseks magneetiks. Sellega oleks taotletud suur siht ja otstarve.

Tippmeeste ülistamist ei saa mõistetavalt tõlgitseda maja ehitamisena katusest alates. Fundamendil on tähtsus eelkõige. Kuid spordi fundamendi kohta võib öelda, et see peitub nõrgemal või tugevamal kujul loomupäraselt igas rahvuses. Kuid vaimustuse saamiseks maja ehitamiseks katuse alla, peab selge olema ka katuse, s. o. tipu mõiste.

Uus tung Euroopasse, mida võisime nentida juba läinud aastal, süvenes tänava veel rohkem. Aken Euroopasse, mille paari aasta eest uuesti avasid G. Sule, A. Viiding ja N. Feldman, avardub aast-aastalt. Nende suuratleetide arv, kes Eesti kergejõustikku lähendavad Euroopa tippasemele, on tõusnud juba kuni tosinale. 1932. a. tublile kolmele lisandusid eelmisel aastal N.

Küttis ja A. Kuuse, ning tänavu veel K. Annamaa, E. Ärman, A. Jür-lau, E. Prööm, K. Fatal j. t. Osa neist tõusis suurtleetide klassi peagu uustulnukadena, osa aga oma enne alla keskpäraste võimiste heleda sähvatussega ülespoole. Et meie võime Berliini olümpiamängudele saata tubli tosina esmajärgulisi kergesportlasi, selles ei näi olevat enam kahtlust.

Sama rõõmustav kui esilekerkinud suurtleetide arvu paisumine, on see teadmine, et tippmeeste seljataga on paljulubava pilvena arvukalt peale-tulevaid uusi atleete. Kui keegi on iga-aastastes statistikalistes ülevaadetes jälginud ja võrrelnud, kuidas üks või teine noor järjekindlat edu näitab tehnilistes tulemustes, siis sellele on selge suurte üllatuste valimine. Pidagem mees, et G. Sule „maadles“ mitu aastat 60 m piiril, et A. Kuusele oli 1.80 kaua ületamatuks kõrguseks, et A. Viiding oli oma arengu algaastail kõige vihasem 13-le meetrile jne. Nii maadleb ja vihasstab praegu rida tuleviku euroopa-meistreid. Kuid pärast igat talvet tunnevad nad uuel kevadel nagu ootamatut võimiste tõusu.

Võrreldes läinud aastaga, mis oli väga hea tehniliste tulemuste aasta, paranesid tänavu tippsaavutused ja keskmised tagajärjed peagu kõigil aladel. Eesti kergejõustiku väga nõrkadeks osutunud aladki, nagu sprindid ja pikamaajooksud, tegid võimsa hüppe ülespoole. Meie kergejõustiku tasapind on muutumas ühtlasemaks — see on tähtsaim kokkuvõtte tänavuaastaste materjalide põhjal. Ühtlalemast paramest tasemest tingituna suutiski Eesti ülivõimsalt võita Läti ja muutuda väga kardetavaks Balti peremehele Poolale.

Kümne ja kahekümne parima tagajärje keskmine tõusis kõigil aladel peale kõrgus- ja kaugushüppe, kuulitõuke, raskusheite ning 110 m tõkkejooksu. Näiline tagasimineku kahel viimasel alal oli tingitud nende alade

vähesest kavast olemisest tänavu. Kolmel esimesena nimetatud alal jäi eelmise aasta keskmiste ületamisest 10-ne või 20-ne mehe kohta kokku puudu ainult mõnikümmend sentimeetrit. Suhteliselt kõige rohkem paranes 10-ne keskmine odaviskes: 1933. a. 59,68 asemel on tänavune keskmine Eestis esmakordselt üle 60 m, täpsemalt 60.95,2. Seega keskelt läbi viskas tänavu iga odaviskaja 1.27 m rohkem! Ka siis, kui jätta arevestamata G. Sule fenomenaalne 71.48-ga, on teised mehed igaüks üle 1 m tänavu kauge-male visanud. Enam-vähem analoogiline on olukord ka teistel tõusu osutanud aladel. See asjaolu on üldise taseme paisumise parimaks tunnusemärgiks. Tee viib tippsaavutuste laiusse!

Tippsaavutused jäid ületamata ainult kõrguses, kauguses, kolmikus ja kuulis, kuna kahel alal — 100 ja 400 m — korraldi eelmise aasta tipud. Peale nimetatud alade jäid rekordid purustamatuteks ainult 5000 ja 10.000 m jooksudes. Seega täitus täiel määral E. Spordilehe ennustus hooaja alul, et vähemalt 75%-dil aladel uuendatakse tänavu rekordid.

Kes oli hooaja parim sportlane? Sellele küsimusele saab läheneda kahest seisukohast, sõltuvalt sellest, kas võtta hindamise aluseks 1) tehnilise tulemuse väärtust ja seda võrrelda maailma tippsaavutustega, või 2) teatud sportlase rahvusvaheliste võitete suurust. Lähtudes esimesest seisukohast, on parimaks G. Sule oma 71.48-ga, teisest seisukohast — A. Viiding euroopameistriitli omandamisega. Arvestades nii ühe kui ka teise seisukohaga, võiks tänavusteks kümneks parimaks nimetada järgmisi: 1. G. Sule ja 2. A. Viiding, 3. A. Jür-lau, 4. E. Prööm, 5. K. Annamaa, 6. K. Fatal, 7. A. Kuuse, 8. E. Ärman, 9. R. Tomson, 10. G. Schmidt.

Soome tabeli alusel on hooaja paremate tehniliste saavutuste paremusjärjestus järgmine:

oda — G. Sule	71.48	1034
kuul — A. Viiding	15.58	986
ketas — A. Viiding	47.56	951
ketas — O. Erikson	46.75	924
vasar — K. Annamaa	50.98	921
kõrgus — G. Schmidt	1.90	909
kõrgus — A. Kuuse	1.90	909
5000 m — E. Prööm	15.16,4	895
800 m — A. Jür-lau	1.56,2	888
kuul — J. Suuk	14.69	888
3000 m — E. Prööm	8.49,8	886
1500 m — E. Prööm	4.03,2	884
1500 m — A. Jür-lau	4.03,2	884
kaugus — N. Küttis	7.29	883
1500 m — K. Fatal	4.03,6	880
ketas — N. Feldman	45.24	874
oda — J. Meimer	64.04	867
kuul — P. Puna	7.29	883
1500 m — K. Fatal	4.03,6	880
ketas — N. Feldman	45.24	874
oda — J. Meimer	64.04	867
kuul — P. Puna	14.35	852
800 m — K. Fatal	1.57,9	846

100 m — V. Rattus	11,0	843
100 m — R. Tomson	11,0	843
5000 m — F. Beldsinski	15.33,7	842
ketas — E. Lilienthal	44.09	837
110 m — J. Tomson	15,6	833
oda — A. Mägi	62.22	828
5000 m — A. Peterman	15.41,8	819
teivas — E. Ärman	3.80	818
ketas — O. Kirp	43.50	818
200 m — R. Tomson	22,5	817
kuul — A. Michelson	14.00	816
100 m — E. Susi	11,1	814
kuul — P. Määrts	13.97	813
kuul — O. Erikson	13.92	808
1000 m — K. Fatal	2.36,0	807
400 m — V. Rattus	51,2	807
kolmik — I. Marks	14.15	805
400 m — N. Nesterov	51,3	801
ketas — A. Niggol	42.95	801
ketas — H. Kõerv	42.94	801

Kui arvestada igale maakonnale kümne parima tabeli järgi esikoha eest 10 punkti, teine — 9 punkti jne., siis on parimaks maakonnaks seniselt edasi Tallinn-Harju. 825-est võimalikust punktist (15 populaarsemat ala) omandab Tallinn-Harju 372 punkti. Paremuselt järgmised maakonnad on: Tartu — 240, Viru — 82, Pärnu — 55, Viljandi — 21, Valga — 18, Petseri — 13,5 Järva — 10, Saare — 8, Lääne — 3,5 ja Võru — 2 punktiga.

Alljärgnevasse statistikalisse ülevaatesse on piitnud hankida kõik parimad tagajärjed. Loodetavasti on ülevaade täiuslik. Tagajärjed, mille saavutamise kohta tekkinud kuidagi põhjustatud kahtlus, on jäetud välja.

100 m:

11,0 V. Rattus, ÜENÜTO
11,0 R. Tomson, Kalev
11,1 E. Susi, Jõhvi ÜENÜ
11,2 K. Pärste, Tartu ÜENÜ
11,2 J. Tomson, Kalev
11,2 E. Knuut, ÜENÜTO
11,2 V. Laats, Petseri SS
11,2 V. Nesterov, ASK
11,3 A. Hirsch, Kalev
11,3 G. Beckman, Pärnu SS.
11,3 V. Pobel, 1. rügement
11,4 E. Rähn, Kalev
11,4 H. Kadak, ÜENÜTO
11,4 Hub. Anton, Kalev
11,4 E. Lilienthal, Narva PS
11,4 Seck, Nõmme ÜENÜ
11,5 B. Vill, Sakala NS
11,5 R. Avekukk, Läänela
11,5 H. Takk, Kalev
11,5 V. Sibul, Võru
11,5 J. Götz, Mädaape ÜENÜ
11,5 A. Soovik, Võru
11,6 O. Ferchen, 1. rügement
11,6 A. Kongas, Pärnu SK
11,6 K. Grauberg, Koeru SS
11,6 R. Jõelet, ÜENÜTO
11,6 E. Hindrekus, Koeru SS

Kümne parima keskmine — 11,17 (1933. a. — 11,29); 20-ne parima keskmine — 11,3 (1933. a. — 11,4).

		1934	1933
Alla	11,3	8	3
„	11,6	22	18
„	12,0	91	72

		1934	1933
Alla	53,0	6	4
„	54,0	18	15
„	55,1	32	29

200 m:

22,5	R. Tomson, Kalev
22,9	E. Knuut, ÜENÜTO
22,9	J. Tomson, Kalev
23,0	V. Rattus, ÜENÜTO
23,1	N. Küttis, Võitleja
23,4	V. Nesterov, ASK
23,4	H. Kadak, ÜENÜTO
23,8	V. Bolschak, Võitleja
23,8	Hub. Anton, Kalev
23,8	A. Hirsch, Kalev
23,8	E. Hindrekus, Koeru SS
24,0	J. Adamson, Sindi Kalju
24,0	G. Beckman, Pärnu SS
24,0	A. Kongas, Pärnu SK
24,0	V. Laats, Petseri SS
24,3	P. Kutti, ÜENÜTO
24,3	J. Lunter, Pärnu SK
24,3	F. Krassikov, Kr. NMKÜ
24,3	K. Päriste, Tartu ÜENÜ
24,3	Harri Anton, Kalev
24,4	A. Rullinkov, Kalev
24,4	A. Raska, Tartu ÜENÜ
24,4	F. Ütt, ASK
24,4	H. Küttim, Kalev
24,5	O. Ferchen, 1. rügement
24,6	B. Vill, Sakala NS
24,6	V. Pobul, 1. rügement
24,6	E. Kulman, Kalev
24,6	B. Nazarevski, Petseri SS
24,7	R. Linnamägi, Vana-Otepää
24,8	V. Sibul, Võru
25,0	S. Emeljanov, Linav. NMKÜ

Kümne keskmine — 23,26 (23,68);
20-ne keskmine — 23,7 (24,6).

		1934	1933
Alla	23,	3	1
„	24,0	11	7
„	25,0	31	21

400 m:

51,2	V. Rattus, ÜENÜTO
51,3	V. Nesterov, ASK
52,1	A. Pau, Sakala NS
52,2	A. Jürlau, Kalev
52,4	G. Beckman, Pärnu SS
52,8	A. Rullinkov, Kalev
53,0	H. Kadak, ÜENÜTO
53,2	O. Puhm, Harju malev
53,2	O. Grepp, Kalev
53,2	K. Fatal, Kalev
53,3	R. Keskiüll, Sport
53,5	P. Kutti, ÜENÜTO
53,5	E. Knuut, ÜENÜTO
53,7	E. Männik, Läänela
53,8	F. Ütt, ASK
53,8	J. Lunter, Pärnu SK
53,8	V. Laats, Petseri SS
53,9	H. Goldberg, Vaprus
54,0	O. Pärn, Kalev
54,0	K. Laas, Tartu Kalev
54,0	V. Pobul, 1. rügement

Kümne keskmine — 52,46 (52,76);
20-ne keskmine — 53,1 (53,3).

800 m:

1.56,2	A. Jürlau, Kalev
1.57,9	K. Fatal, Kalev
2.01,2	O. Pärn, Kalev
2.01,5	K. Laas, Tartu Kalev
2.01,5	E. Prööm, Tall. PS
2.03,2	V. Pulk, ASK
2.04,0	V. Püss, Tall. PS
2.04,0	G. Kuus, Vana-Otepää
2.04,2	E. Rätsep, Kalev
2.04,8	A. Kask, 1. rügement
2.05,1	H. Laas, Vaprus
2.05,4	A. Öunapuu, ASK
2.05,5	J. Anon, Tartu Kalev
2.05,7	H. Eller, Sakala NS
2.06,4	V. Treinberg, 1. rügement
2.07,4	A. Klemmer, Nõmme ÜENÜ
2.07,9	A. Kontus, Pärnu SK
2.08,0	V. Nesterov, ASK
2.08,0	A. Ernesaks, Kalev
2.08,0	A. Tuuder, 1. rügement
2.08,3	E. Reinveldt, ÜENÜTO
2.08,4	A. Estam, Vaprus
2.08,4	H. Goldberg, Vaprus
2.08,7	E. Preiman, Läänela
2.09,8	V. Vellak, Võru
2.10,0	R. Sams, Läänela
2.10,0	A. Liiv, Põltsamaa

Kümne keskmine — 2.01,85
(2.02,57); 20-ne keskmine — 2.04,3
(2.05,1).

		1934	1933
Alla	2.00,0	2	1
„	2.05,0	10	10
„	2.10,1	27	18

1000 m:

2.36,0	K. Fatal, Kalev
2.36,5	A. Jürlau, Kalev
2.39,8	K. Laas, Tartu Kalev
2.40,7	V. Treinberg, 1. rügement
2.41,4	V. Pulk, ASK
2.41,4	E. Rätsep, Kalev
2.41,8	G. Kuus, Vana-Otepää
2.42,4	J. Ignatjev, Kalev
2.43,3	J. Anon, Tartu Kalev
2.44,6	O. Saar, ÜENÜTO
2.44,6	Voskresenski, NMKÜ-Russ
2.44,8	V. Reinveldt, ÜENÜTO
2.45,3	A. Vaks, ÜENÜTO
2.46,5	A. Kask, 1. rügement
2.47,0	A. Korbe, Vaivara SK
2.47,4	Hrisandov, NMKÜ-Russ
2.48,0	V. Petrovõh, Kalev
2.49,3	J. Koovik, Kalev
2.49,4	A. Malleus, Tartu Kalev
2.50,0	O. Värkman, Mädapea ÜENÜ

Kümne keskmine — 2.40,8; 20-ne
keskmine — 2.44,0.

Alla	2.40,0	—	3
„	2.45,0	—	12
„	2.50,1	—	20

A. Jürlau.

1500 m:

4.03,2	E. Prööm, Tall. PS
4.03,2	A. Jürlau, Kalev
4.03,6	K. Fatal, Kalev
4.11,0	V. Pulk, ASK
4.13,2	V. Treinberg, 1. rügement
4.14,6	A. Koidu, Tartu Kalev
4.14,6	E. Rätsep, Kalev
4.15,2	Steinberg, Simuna ÜENÜ
4.15,8	K. Laas, Tartu Kalev
4.16,8	A. Korbe, Vaivara SK
4.17,6	A. Peterman, Vaprus
4.17,8	H. Laas, Vaprus
4.18,0	A. Kuulmata, Ambla SR
4.18,2	A. Öunapuu, ASK
4.19,0	V. Petrovõh, Kalev
4.19,4	A. Kask, 1. rügement
4.19,8	J. Nõmmov, Türi
4.20,4	J. Anier, Tartu Kalev
4.20,4	F. Dunkel, Harju malev
4.20,8	R. Sams, Harju malev
4.21,0	A. Järve, ÜENÜTO
4.21,4	V. Reinveldt, ÜENÜTO
4.21,4	R. Viik, ÜENÜTO
4.22,0	A. Kontus, Pärnu SK
4.22,0	E. Pielbusch, Läänela
4.22,4	A. Vaks, ÜENÜTO
4.24,8	V. Vellak, Võru

Kümne keskmine — 4.11,12
(4.13,0); 20-ne keskmine — 4.15,13
(4.16,0).

		1934	1933
Alla	4.05,0	3	0
„	4.10,1	3	2
„	4.20,1	17	15
„	4.30,1	40	42

3000 m:

8.49,8	E. Prööm, Tall. PS
9.08,7	F. Beldsinski, Kalev
9.14,6	A. Peterman, Vaprus
9.15,2	J. Lüüs, Vana-Antsla
9.18,6	V. Treinberg, 1. rügement
9.19,8	V. Vellak, Võru
9.20,4	Steinberg, Simuna ÜENÜ
9.22,0	R. Sams, Harju malev

9.22,0 E. Pokk, Kanepi SK
9.22,6 J. Anier, Tartu Kalev

Kümne keskmine — 9.15,48.

Alla 9.00,0 — 1
„ 9.10,0 — 2
„ 9.20,0 — 6
„ 9.30,0 — 16

5000 m:

15.16,4 E. Prööm, Tall. PS
15.33,7 F. Beldsinski, Kalev
15.41,8 A. Peterman, Vaprus
15.51,0 V. Treinberg, 1. rügement
15.58,2 R. Sams, Harju malev
16.12,6 J. Anier, Tartu Kalev
16.18,0 E. Jakobson, Petseri SS
16.19,4 A. Klein, Vaprus
16.21,0 V. Ahven, Tartu Kalev
16.22,3 E. Ader, Navi SK
16.26,2 A. Malleus, Tartu Kalev
16.30,0 A. Strosch, Valga ÜENÜ
16.31,4 O. Koppa, Vana-Otepää
16.35,0 A. Öunapuu, ASK
16.35,0 A. Järve, ÜENÜTO
16.37,6 A. Koidu, Tartu Kalev
16.45,0 M. Mühlberg, Mooste
16.45,8 K. Kiili, Kalev
16.52,5 O. Kaskema
16.55,8 M. Schmiedeberg, Aruküla
16.56,8 K. Laas, Tartu Kalev
16.58,0 A. Pihu, Võru
16.59,4 A. Vaks, ÜENÜTO
16.59,5 J. Lillman, Nursi ÜENÜ

Kümne keskmine — 15.59,4!
(16.05,2); 20-ne keskmine — 16.19,43.

	1934	1933
Alla 16.00,0	5	3
„ 16.30,1	12	11
„ 17.00,1	24	16

10.000 m:

33.25,8 A. Peterman, Vaprus
33.48,0 J. Anier, Tartu Kalev
33.57,2 V. Treinberg, 1. rügement
34.01,2 F. Beldsinski, Kalev
34.01,8 K. Kiili, Kalev
34.32,2 M. Tumanov, Kalev
34.55,6 A. Jasõkov, Kalev
34.56,2 E. Martin, Kalev
34.56,2 L. Öun, Nõmme Kalju
35.44,6 A. Klein, Vaprus

Kümne keskmine — 34.25,8
(34.33,96).

	1934	1933
Alla 34.00,1	3	1
„ 34.30,1	5	4
„ 35.00,1	9	5

15.000 m:

50.45,4 K. Kiili, Kalev
50.55,4 M. Tumanov, Kalev
51.53,8 L. Öun, Nõmme Kalju
52.01,6 E. Martin, Kalev
52.40,6 A. Koidu, Tartu Kalev
52.44,6 J. Perv, Jõgeva Kalju

20.000 m:

1:11.48,8 E. Martin, Kalev
1:13.00,6 L. Öun, Nõmme Kalju
1:13.36,6 K. Kiili, Kalev
1:17.16,4 N. Vassman, Puhkekodu

30.000 m:

1:54.39,0 E. Martin, Kalev
2:00.30,0 A. Jasõkov, Kalev

Maraton:

3:00.22,0 A. Maasik, Kalev
3:16.40,6 A. Jasõkov, Kalev

110 m tõkkeid:

15,6 J. Tomson, Kalev
16,0 G. Beckman, Pärnu SS
16,3 E. Rähn, Kalev
16,5 A. Hirsch, Kalev
16,7 A. Paluvere, Kalev
16,9 R. Tomson, Kalev
17,0 R. Keres, ASK
17,0 A. Kuuse, ÜENÜTO
17,4 K. Päraste, Tartu ÜENÜ
17,8 E. Lilienthal, Narva PS

Kümne keskmine — 16,72 (16,65).

	1934	1933
Alla 16,1	2	0
„ 17,1	8	9
„ 18,1	14	15

Kõrgushüpe:

1.90 G. Schmidt, ESS
1.90 A. Kuuse, ÜENÜTO
1.80 G. Kalm, Kalev
1.80 J. Aronson, Kalev
1.75 P. Tolm, Kalev
1.75 G. Sule, ASK
1.75 A. Klein, Tartu ÜENÜ
1.75 N. Kleinson, Petseri SS
1.74 J. Hansschmidt, Pärnu SK
1.72 H. Koik, Sakala NS
1.70 A. Luther, Läänela
1.70 E. Rähn, Kalev
1.70 A. Kongas, Pärnu SK
1.70 G. Seisler, NMKÜ-Russ
1.70 R. Tomson, Kalev
1.70 E. Martinson, Tartu PS
1.70 E. Järkson, Tartu Kalev
1.70 A. Zimmerman, ASK
1.70 J. Meimer, Pärnu SK
1.70 R. Bergman, Läänela
1.70 H. Puistama, Vaprus
1.70 J. Erna, Kalev
1.70 P. Kleesman, Mädapea ÜENÜ

Kümne keskmine — 1,78,1
(1.80,9); 20-ne keskmine — 1.74,05
(1.76,3).

	1934	1933
Üle 1.90	2	1
„ 1.80	4	6
„ 1.75	8	12
„ 1.70	23	23
„ 1.65	58	55
„ 1.60	139	101

Kaugushüpe:

7.29 N. Küttis, Võitleja
6.95 E. Rähn, Kalev
6.93 R. Tomson, Kalev
6.92 I. Marks, Tartu ÜENÜ
6.88 E. Tamm, Kalev
6.84 A. Kongas, Pärnu SK
6.70 K. Pill, ASK
6.70 E. Susi, Jõhvi ÜENÜ
6.68 R. Kiipsaar, Tartu ÜENÜ
6.68 E. Lilienthal, Narva PS
6.66 Hub. Anton, Kalev
6.65 E. Hindrekus, Koeru SS
6.65 V. Rattus, ÜENÜTO
6.63 A. Raska, Tartu ÜENÜ
6.54 F. Kudu, Kalev
6.49 M. Haitov, Vaprus
6.48 A. Niggol, Tartu Kalev
6.46 O. Kurvits, ÜENÜTO
6.45 E. Labent, Tartu ÜENÜ
6.45 J. Rubanovitsch, Kalev
6.42 N. Kleinson, Petseri SS
6.41 H. Roosson, Sakala NS
6.40 J. Pillikse, Püsiivus
6.38 A. Pekkot, Kiviõli SK
6.38 A. Soovik, Võru
6.36 J. Talts, Tall. pedagog.
6.36 H. Kobbis, Ambla SR
6.36 H. Koik, Sakala NS
6.35 A. Puppert, Tall. PS
6.35 E. Armi, Tartu ÜENÜ
6.31 H. Öunap, Sakala NS
6.30 V. Vabi, Läänela
6.30 A. Üksti, Kuressaare ES

Kümne keskmine — 6.85,7 (6.93,2);
20-ne keskmine — 6.70 (6.76,7).

	1934	1933
Üle 7.00	1	3
„ 6.75	6	11
„ 6.50	15	20
„ 6.25	39	34
„ 6.00	91	76

Kolmikhüpe:

14.15 I. Marks, Tartu ÜENÜ
13.89 E. Armi, Tartu ÜENÜ
13.88 F. Perro, Kuressaare ES
13.78 K. Pill, ASK
13.75 I. Jürgenson, Tartu Kalev
13.68 E. Rähn, Kalev
13.66 H. Kobbis, Ambla SR
13.59 E. Järkson, Tartu Kalev
13.23 A. Raska, Tartu ÜENÜ
13.21 A. Kais, Võru ÜENÜ
13.04 N. Kalm, Kalev
13.00 H. Reinbach, Sakala NS
13.00 P. Määrits, Valga ÜENÜ

Kümne keskmine — 13.68,2 (13.46);
20-ne keskmine — 13.32 (13.21).

	1934	1933
Üle 14.00	1	1
„ 13.50	8	4
„ 13.00	13	15
„ 12.50	38	28

Teivashüpe:

3.80 E. Arman, ASK
3.70 J. Erna, Kalev
3.60 K. Kask, Kärü ÜENÜ

3.52	H. Koik, Sakala NS
3.51	H. Kobbinn, Ambla SR
3.50	R. Kiipsaar, Tartu ÜENÜ
3.50	A. Niggol, Tartu Kalev
3.40	H. Michelson, Tartu Kalev
3.40	G. Seisler, NMKÜ-Russ
3.31	L. Sork, Sakala NS
3.30	O. Lepikson, Kalev
3.30	V. Kalam, Sakala NS
3.30	G. Sule, ASK
3.30	P. Saaretok, Valga ÜENÜ
3.30	R. Anton, Valgjärve Tü
3.20	E. Pielbusch, Läänela
3.20	A. Neuman, Tall. KK
3.20	E. Lilienthal, Narva PS
3.20	H. Sindel, Kalevi pataljon
3.20	E. Reinhardt, Riisipere ÜENÜ
3.20	H. Otti, Tartu ÜENÜ

Kümne keskmine — 3.52,4 (3.44);
20-ne keskmine — 3.38,7 (3.32,8).

		1934	1933
Üle	3.50	7	3
„	3.30	15	11
„	3.20	21	18
„	3.00	60	43

Kuulitõuge:

15.58	A. Viiding, Tall. PS
14.69	J. Suuk, Tall. PS
14.35	P. Puna, Tartu ÜENÜ
14.00	A. Michelson, Tartu Kalev
13.97	P. Määrits, Valga ÜENÜ
13.92	O. Erikson, ASK
13.77	R. Schmidt, Valga ÜENÜ
13.60	A. Kreek, Läänela
13.60	N. Feldman, ASK
13.59	E. Persim, Tartu ÜENÜ
13.50	B. Teng, Läänela
13.36	H. Öunap, Sakala NS.
13.34	O. Kirp, ASK
13.30	E. Lilienthal, Narva PS
13.25	P. Saaretok, Valga ÜENÜ
13.15	A. Tuju, Kalev
13.11	O. Kurvits, ÜENÜTO
13.10,5	H. Kõerv, Sakala NS
13.09	J. Neuman, Tall. PS

Kümne keskmine — 14.10,7 (14.16);
20-ne keskmine — 13.65,6 (13.70).

		1934	1933
Üle	15.00	1	1
„	14.00	4	5
„	13.50	11	9

Üle	13.00	19	18
„	12.50	30	29

Kettaheide:

47.56	A. Viiding, Tall. PS
46.75	O. Erikson, ASK
45.24	N. Feldman, ASK
44.09	E. Lilienthal, Narva PS
43.50	O. Kirp, ASK
42.95	A. Niggol, Tartu Kalev
42.94	H. Kõerv, Sakala NS
42.28	E. Persim, Tartu ÜENÜ
42.14	P. Määrits, Valga ÜENÜ
41.17	H. Reitsak, Võitleja
41.05	J. Hansschmidt, Pärnu SK
40.57	O. Kurvits, ÜENÜTO
40.48	A. Vellner, Ürvaste
40.30	A. Verder, Rakvere
40.28	R. Ivask, Tartu Kalev
40.18	G. Sule, ASK
39.97	H. Kobbinn, Ambla SR
39.95	A. Mägi, Tartu ÜENÜ
39.79	O. Ilves, Tartu ÜENÜ
39.70	K. Kask, Kärü ÜENÜ
39.55	N. Bökov, Petseri SS
39.52	K. Annamaa, Tall. PS
39.35	H. Kuusenthal, 1. rüg.

Kümne keskmine — 43.86,2!
(43.28,3); 20-ne keskmine — 42.04,5
(41.57).

		1934	1933
Üle	45.00	3	3
„	42.00	9	7
„	40.00	16	15
„	38.00	35	26

Odavise:

71.48	G. Sule, ASK
64.04	J. Meimer, Pärnu SK
62.22	A. Mägi, Tartu ÜENÜ
59.95	J. Kabral, Astra
59.90	V. Uibo, Valga ÜENÜ
58.95	J. Laurson, Tartu Kalev
58.72	H. Reitsak, Võitleja
58.69	A. Niggol, Tartu Kalev
57.97	A. Soll, Tall. TSL
57.60	B. Teng, Läänela
56.64	H. Öunap, Sakala NS
56.25	A. Verder, Rakvere

55.68	K. Teiman, Harju malev
55.54	H. Vilberg, Jõhvi ÜENÜ
55.08	A. Johanson, Saarde
54.92	E. Ärman, ASK
54.85	N. Kleinson, Petseri SS
54.42	V. Vabi, Läänela
53.66	Neuman, Tall. TSL
53.55	P. Määrits, Valga ÜENÜ
53.38	H. Puistama, Vaprus
53.29	A. Adamson, Kuressaare ES
53.17	J. Schütz, ASK
53.00	E. Tamm, Kalev

Kümne keskmine — 60.95,2!
(59.68); 20-ne keskmine — 58.00
(57.09).

		1934	1933
Üle	70.00	1	0
„	60.00	3	5
„	55.00	15	13
„	52.00	32	25
„	50.00	48	35

Vasaraheide:

50.98	K. Annamaa, Tall. PS
33.25	J. Suuk, Tall. PS
29.85	O. Erikson, ASK
29.58	J. Neuman, Tall. PS
29.49	A. Tuju, Kalev
29.45	A. Teearu, Tall. PS
5,44 kg-lisega:	
58.33	K. Annamaa, Tall. PS
41.50	K. Miitel, Petseri SS

Raskusheide:

17.35	K. Annamaa, Tall. PS
16.62	J. Neuman, Tall. PS
15.88	A. Teearu, Tall. PS
15.45	E. Põntson, Tervis
15.42	J. Suuk, Tall. PS
14.37	F. Ütt, ASK
13.96	Kõlu, Narva p-v.
13.93	A. Tuhk, Kuressaare ES

Kümne keskmine — 15.03 (15.80).

		1934	1933
Üle	17.00	1	1
„	16.00	2	2
„	15.00	5	7
„	12.00	12	13

Uus pealtvaatajate rekord

Täiendavalt käesolevas lehes mujal toodud jalgpalli statistikalistele andmetele on lisada, et tänavu püstitati uus pealtvaatajate rekord esivõistluste üksikmatschi kohta. Estonia-Spordi viimast matschi jälgis 2225 isikut. Senine pealtvaatajate rekord kuulus 1932. a. Sport — NTHK matschile Narvas — 1563. L. a. viibis Sport-Estonia viimasel matschil 1557 inimest. Rekordsele pealtvaatajate matschile kuulus ka rekordne kassa, nimelt 1033,65 kr. Senine suurim kassa oli ainult 670 kr.

Kokkuvõtte tegemine esivõistluste kõigi 30-ne matschi pealtvaatajate hulga ja kassa kohta osutuks võimatuks, sest rida talse on seni jätnud saatmata aruanded. Lohakas on meie jalgpalliseltide asjaajamine. Täpne ülevaade on olemas üksnes kevadevooru kohta.

Kevadevooru 15-nel matschil viibis kokku 7160 pealtvaatajat, seega üle tuhande pealtvaataja vähem kui 1. a. vastavas voorus. Kassad, seekord 2494 kr., on peagu võrdsed.

Üldiselt on arvata tänavu esivõistluste pealtvaatajate arvu kahanemist. Publiku huvi jalgpalli vastu on vähenenud! Kõrgemate pääsmete hindade tõttu aga kassades suurt vahet ei tule.

Kevadevooru rahvarikkamad matschid olid Estonia-Sport — 1290 isikut ja 484 kr., ja Puhkekodu-Sport — 1209 ja 440 kr. Liit sai 5% arvel kokku 152,29 kr. Sealjuures tuleb arvestada, et kaks klubi, nimelt TJK ja Olümpia, kelle reservmeeskonnad startisid A klas-sis, olid protsendimaksust vabad.

KRIITILINE MOMENT ESTONIA VÄRAVA EES. Heitluses meistritiitlile, kusjuures enamik meestest pikali, on näha vasakult: pb. Peterson, vilemees V. Loodla, tf. Idlane, vä. Kass, tema seljataga ph. Saar ja edasi vb. Neeris ning viimasena — pall.

Ernst Joll:

Hinnangut ja karakteristikat

Tänavune jalgpalli-hooaeg algas tavalise traditsiooniga — ei ilmunud kustki nähtavale ammulubatud jalgpallitreenerit. Sellele järjekordsele ninapidi-vedamisele vaatamata algas pallihooaeg päris mõistlikus korras ning viidi samal kombel ka lõpule, milleks muudugi aitas suuresti kaasa jalgpalliliidu poolt juba varakult koostatud kalender. See kindlasti, peale Tu-Tu, oli üks liidu tänavusi tähelepanuväärivaimaid samme. Ilma kalendrita, võib-olla, poleks esivõistluste ei kevadisest ega sügisest voorust tulnud midagi välja.

Tu-Tu korraldamise, tulemuste ja tagajärgede tähtsuse juures on käesoleva ajakirja veergudel peatatud juba varemalt, nii et asjatu oleks sellele veel ruumi raisata. Mõistlikum oleks jälgida seltside isetegevust hooaja kestes, kuna sellele momendil tugenebki meie pallinivoo.

Et Estonia tuli esmakordselt meistriks, kuigi mitte niivõrd üle noatera kui üle noaselja, tuleb täieliselt panna teenete arvele. Meeskond on olnud terve hooaja kestes Eesti parim ja ei annud asjatult Tu-Tu ning teiste maavõistluste puhul rahvusmeeskonda enamiku mehi, mida märkida on seda rõõmustavam, et need polnud mitte vanad veteraanid, vaid täitsa värske veri.

Estonia juhtide aktiivasse tuleb kirjutada oletatava preemia, et aastate tagant ta esmakordselt andis rahvusmeeskonnad, kes ju tegelikult on meie jalgpallitaseme peegliks rahvusvahelisel areenil, täisvere-

lisi pallimehi. Eeskätt on märkida vs. M. Jenseni, kelle võimed pääsesid maksvusele kohe peale esimest esinemist sinisärgis ja kelle kohale rahvusmeeskonnas lähemas tulevikus isegi võistlejat naljalt ei leidu. Ning ometi raiskas toosama mees omi võimeid tükk aega Pärnus, ilma et ühelgi pealinna seltsil tulnuks meele meest endale hankida. Estonia tuli sellega toime mitte üksnes enda huvides, vaid „laenas“ mehe ka rahvusmeeskonda. Vaevalt Jensen Pärnust sinna nii hõlpsasti oleks pääsenud.

Ühegi-kaotuseta-meistermeeskonnast on teises järjekorras märkida vä. Mängu, kelle debüüt sinisärgis oli lausa furooriks. Mäletada on Estonia esimest kevadist kohtamist vanameister Spordiga, mille puhul Mängu otse mängeldes läks läbi põlistest rahvusmeeskonna tuusadest Reinfeldist ja Einmanist. Mees omab hea tehnika ning kiiruse ja näib olevat ka taibukam kui Spordi Kass. Kuigi ta hooaja jooksul on teinud vähe väravaid, kuuluvad need siiski sooritamisel ekstraklassi.

Põline „vüürer“ E. Ellman viimasena vana hea aja kompaniist on kapteni aukraadis n. ö. teeninud reamehe kohal. Oma meeskonna viis ta esivõistluste viimase matschini suure tublidusega, millega pole siiski öeldud, et selle tubliduse tagajärg poleks võinud olla suurem. Vast selle vana kena mehe „päästmisena“ toodi viimasel esivõistluste matschil mängu noor lätlane N. Linberg, kellest on arvata, et tast kujuneb meie kõigi aegade parima forvardi A. Pihlaka järg-

lane. Kui E. Ellmani puuduseks on alati peetud ta nõrka konditsiooni, siis too „Eesti asumaalane Lätist“ omab kõik Ellmani vourused, millele plussina lisandub füüsiline jõud.

Meistermeeskonna parimate hulka kuulub vaidle-matult vb. V. Neeris, kes momendil on Eesti löögilusti-lisemaid kaitsjaid. Ka vv. E. Mikson, kes olemuselt ja püüdmislaadilt meenutab kuulsat Hollandi värava-vahti van der Meuleni, on kasvamas üle Noony Eesti teiseks puurivahiks.

Vanameister Sport on publiku silmis kaotanud palju oma endisest aupaistest. Endiselt visa, endiselt jõhkravõitu, endiselt tormakas ja iga hinna eest võitu-püüdev, on ta ometigi mängutasemelt langenud. Värske veri Veidemani ja Kivi näol pole osutanud küllaldasel määral otstarbekohaseks, samuti kui vähemõistetavad ümberpaigutused. Idlane tf.-na omab küll endiselt apolloliku kuju, kuid edurivi taiplikuks juhtimiseks on sellest heast omadusest vist küll veidi vähe, kui midagi muud juure pole anda. Endiselt tuntud headuses on Spordi edurivist esinenud pä. Jüri Siimenson, kes Spordi parema forvardina pidevalt on püsinud rahvusmeeskonnas. Ei saa salata, et Sport suure protsendi oma edust võlgneb „Mustale“, kellele enam-vähem mõistlikult on sekundeerinud vaid vä. Kass ja ps. Ader, se-dagi mitte alati.

Ka th. Kaljo otsekui ei sobiks sinivalgetega. Mõö-dunud aastal ta Estonias tundus aktiivsemana, kuigi alati on ta edu halfina teataval määral pidurdanud ta lühike kasv. Tagaliinidest on märkida vaid E. Einmani ja E. Tipneri, neilgi mustade päevade arv kipub üle-tama heledate omi.

Tabeli kolmas — Puhkekodu — on resultaatidelt kahest mainitust ainult napilt taga, mängult siiski vast enam. kui suudavad kõnelda numbrid. Puhkekodu on suuresti edenenud, kuid ei oma veel täielist sula-vust ega virtuoslikkust. Seevastu innukus ja üks-meel on selles meeskonnas kõige tugevam. Parimana tundub kollasärkidest ps. Mänd, kellel Uukkivi driblat ja Jensenil vastupidavust.

TJK seisab taas Gordiuse sõlme ees. Liiduklassi kuuest tulla neljandaks pole kuigi suur au, seda enam, et seda meeskonda on Eestis vast kõige enam hellitatud ja pilpa peal hoitud. Igal kevadel on kõige suuremad üllatused meeskonna koostamise suhtes olnud TJK-l, igal kevadel on hooaega Kadrioru mererannas alatud kõige optimistlikumalt, aga sügiseks läheb kõik sopsu. Näib, et juhtidel on enam energiat kui meeskonnal, ja oodata tuleb, kuidas administratsioon lahendab keerulise sõlme tulevaseks kevadeks.

Kalevi kohta pole öelda palju. Meeskond on, kui ajalehtede teateid uskuda, otsustanud likvideeruda ja sellega osutub Kalevi jalgpalli tulevik niisama mustaks nagu on ta särk.

Teataval määral on kahju Tartu Olümpia välja-langemisest liiduklassist, kuid lohutuseks on Pärnu Tervise ometi-kord-õnnestunud start esimese kuue hulka.

Loota on, et Tervise tulek natukenegi toob tervist meie jalgpallile, muidugi ainult siis, kui jalgpalliliit sellele kaasa aidates meie liiduklassi meeskondade arvu kuult suurendab kaheksale või k ü m n e l e.

Ei saa parema tahtmise juures uskuda, et see arv kuidagi oleks kahjukuks meie jalgpalliliikumisele.

VANAD PALLIKUNINGAD ÖNNITLEVAD UUSI. Pärast Estonia meistrivõitu jäi vanast meistermeeskonnast Spordist väljale üksnes viis meest — eesotsas E. Tipneriga, et spordimehelikult õnnitleda uusi meistreid. Pildil näha Tipnerit ja tema nelja kameraadi pigistamas kätt võidukatel sinistel.

Latvija valitseja kõne spordi suurest tähtsusest rahvale ja riigile

Eesti ükski leht ei ole mahti leidnud avaldada seda, mida Latvija praegune valitseja K. Ulmanis 23. septembril ütles Latvija rahvuslikul spordipühäl Riias.

Kuna Eesti Spordileht on võrdlemisi rohkesti juhtinud tähelepanu vanemate ja seniseni meist suuremate kultuurrahvaste tõekspidamistele spordi kohta ning tsiteerinud neid tõekspidamisi, kuigi meile kõigile kahjuks seda seni ilma erilise eduta, siis sellest eelmisest asjaolust hoolimata Eesti Spordileht ka nüüd peatub lähemalt K. Ulmanise esinemise juures — lootuses, et see, kuidas spordile suhtub meist noorema spordirahva valitseja, võib meile, vanemale spordirahvale, osutada ergutuseks võidu üritamisel meie oma passiivsuse üle spordiliikumise juhtimise alal.

Noored skaudid, hundipojad, tervitasid K. Ulmanist tema ilmunisel staadionile ulumisega. Staadionil, diplomaatide looshis, viibis Eesti esindajana meie kaitseväge ataschee kol. Saarsen.

Pärast sportlaste defileerimist oma lippudega peaminister K. Ulmanis avas pidustuse kõnega, milles ütles järgmist:

— Mul on esimene kord avada spordipidustust. See püha on esimeseks üldiseks spordipühaks. Rahvast tuleb viia heledasse elusse ja ühtlasi tuleb tõsta riigi auväarsust. Selle eesmärgi saavutamisel on üheks vahendiks sport, mis ühtlasi on tõmbav, kaunis ja paljutootav, kuid seejuures siiski ei ole vaba takistustest.

— Tavaliselt öeldakse: sport — see on puhkus ajaveetmisel. Ka sellena ta on hea. On ju sport eriliselt tervislikuks puhkuseks. Kuid spordis tuleb leida veel muud. Sport — see on kogu maailmas tunnustatud vahend sportlaste kasvatamiseks ja kogu rahvasse mehisuse, jõu, taibukuse ja tahtejõu istutamiseks. Spordi abil rahvas kasvatatakse raudne tahe, vastupidavus ja visadus — ning kõik see distsiplineeritud vormis. Sport tugevdab ausust, õiglust, kohusetruudust. Spordis on kõigi nende kaunite omaduste idu rahva ja riigi suhtes.

— Meie oleme rahvas, kes oma tööga ja saavutustega on tõestanud oma mehisust, jõudu ja vastupidavust. Kuid meie võime veel edasi kasvada, võime saavutada veel suuremat. Spordis võime meie minna edasi kaugemale ja kõrgemale. Ei tule pidada halvaks rekorde, ka need on väga soovitatavad.

— Paljud rahvad, kes on vähem tuntud, nagu ka meie, on endile pööranud teiste rahvaste ja maailma

tähelepanu tänu spordile, rekordide varal. Seepärast olgem tänulikud meie rekordimeestele.

— Sport peale selle omab veel teisegi tähenduse. Sest sport haarab kõige laiemaid rahva ringkondi. Spordipüha on tõestuseks sellele, et sport kasvatab arusaamist, distsipliini ja organiseeritud koostööd. Jääb üle soovida, et need resultaadid ilmneksid ka tegelikkuses — töös ja eluvõitluses.

— Sport kutsub koostööle, vastastikkusele arusaamisele, riigi mitmesuguste osade ja kõigi rahvaste esindajate ühinemisele. Seepärast uuendatud riigis spordile tuleb anda väljapaistev, auväärne koht. Spordipidustuste suur ja energiline korraldaja — peaministri abi M. Skujenieks — võib kinnitada, et valitsus heameelega võtab kuulda ja vastab spordi kõigile tarvidustele — selleks, et meie, noor rahvas, noor riik, võiksime vastu minna kõrgetele eesmärkidele spordi alal samaselt nagu meie seda taotleme töö ja elu kõigil aladel.

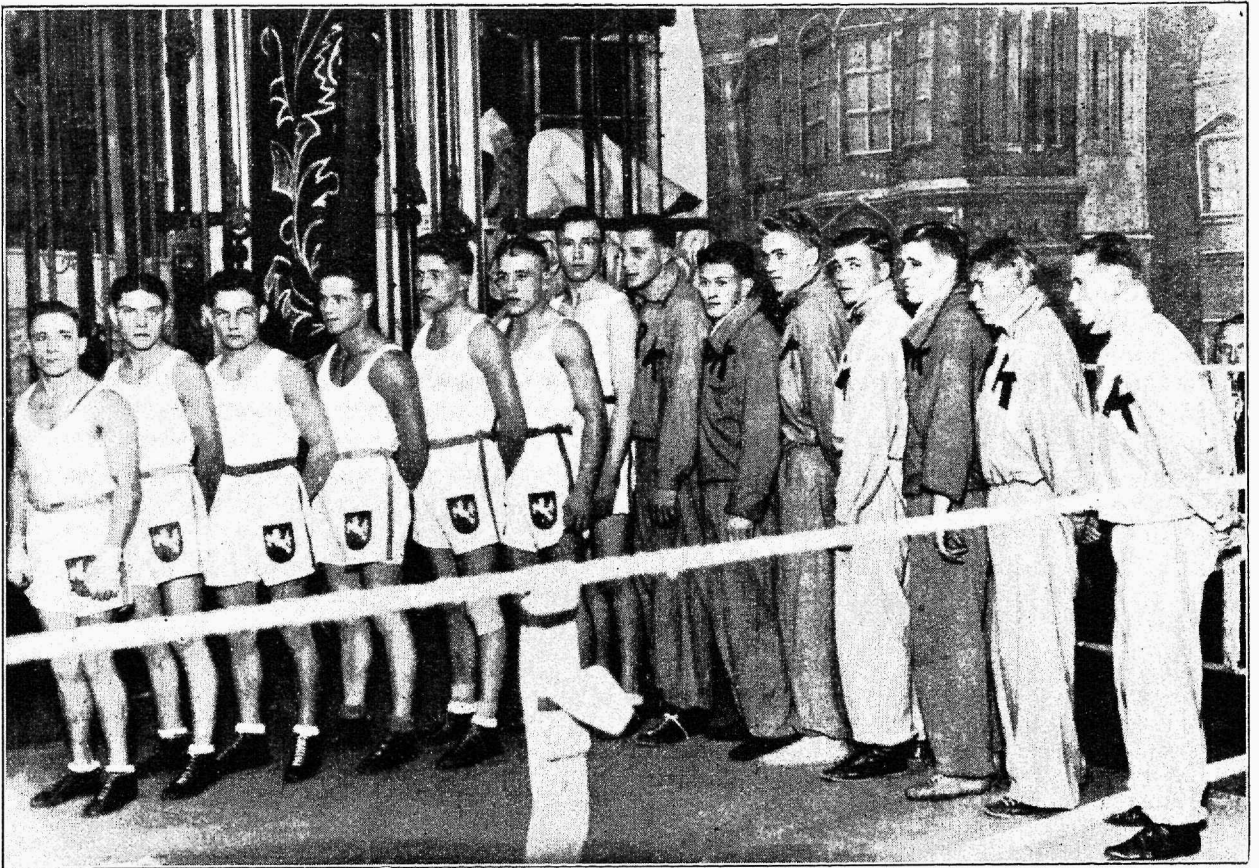
— Las' kultuur ja vaim jääda kogu meie teel esikohale. Meie asetame kõik vaekausile — karakteri, jõu, usu, vastupidavuse, armastuse oma rahva ja isamaa vastu. Las' usuga ühineda meie valmisolek töötamiseks ja võitlemiseks. Kõik olgu valmis, kui kõlab hüüd kõigele — spordis ja elus.

Pealtvaatajaid Latvija spordipühäl oli üle 10.000-de. Pidustusest võttis osa 40-ne spordiorganisatsiooni ümber. Sportlaste rongkäigust, tuleb märkida meie omast erinevana, võtsid osa ka mootorratturid, merejahtklubid, laskurid jne.

Latvija spordipidustuste kava oli mitmeti erinev meie omast. Kavas oli, sellekohase näitena, jalgpallikauguslõök, 11×100 m teatejooks jalgpallimeestele, kõievedu, vibulaskmine, handicap-jooksud, humoristlik teatejooks (6×100 m) takistustega, peale selle poksi, maadluse, tõstmise, vehklemise ja mootorrattasõidu demonstratsioonid. Võiks täiesti õigustatult öelda kogu seda, et Eesti Mängude kavaga võrrelduna Latvija spordipüha koosnes oma enamikus säärastest aladest, mis meil kas teadlikult olid välja jäetud või üldse ei saanud küsimusse tulla kui sobimatud suure ja tõsise spordipidustuse sisuna.

Kõigest sellest kava rahvapärasusest (või pentsikusest?) hoolimata, tuleb tahtmatagi märkida, on Latvija valitseja kõne Eesti Mängudel peetud vastavate kõnedega võrrelduna rekordiliseks saavutuseks Eesti-Läti riigimeeste kõnekonkurentsis spordi tunnustamise alal.

WESTFAALIA JA TPK-GONGI POKSIJAD Grand-Marine laval. Vasakult: Brinkmann, Burger, Schmedes, Murach, Rosner, Blum, Kyfus, Kuura, Kapustin, Issajev, Annart, Stepulov, Seeberg ja Hugen.

Westfaalia poksijad Tallinna laval

Balti sentimentaalse poksiturniiri järele avanes Eesti poksijail, kes kuulusid küll ainult TPK-sse ja Gongi, võimalus jõudu katsuda euroopalise taseme meestega. Gong Westfaalia poksimeeskonna küllakutsumisega tuli toime kordaläinud ettevõttega, igal juhul õnnestunumaga kui oli B. T. poksis. Westfaallased andsid esijoones kõva õppetunni, tõendades, et korraliku treeningu järele saab igast keskmise andega poksijast rahvusvaheliste võimetega mees, ilma et selleks tarvitseks omada erilist jumalikku talenti rusikate töölepanemiseks.

Helsingi meestest olid westfaallased parajal määral üle. Ja nende Tallinna esinemise kohta võib öelda: nad polegi nii hirmsad. Päris vastuvõetavad rusikamehed, keda võib võitagi.

Matsovite meeste start oli ülimeeldiv. Kuni keskkaaluni kindlasti. Poolraskekaalus Kuura loodetava hea comebacki asemel pakkus poksi-balletti, s. t. täiusliku tehnikaga viimistletud ataaake, millel aga puudus vähimgi sisu. Sakslane Kyfus, Kuura vastane, oli tehniliselt väheütlelev, ent ränga löögi ja suure vastupidavusega sitke poiss. Samase tehnikaga mehi on meie poksiringides küllalt nähtud, ent nende haagid ja sirged on seni tundunud paitamisena. K.-o. neil meie meestel on vaid „näkkamine“. Kyfus teadlikult ja aegamööda küpsetas Kuurat k.-o. jaoks (vrld. GeeBee läbimõeldud Ev. Lukkini pehmekstegemisega Sport — HAK klubimatschil).

„Tasku-Dempsey“ Hugen esines sakslase Brinkmanni vastu kukk-kaalus südilt, kuigi ta

kuulub kärbeskaalu. Maksvusele pääsis B. suurem vastupidavus ja füüsiline ülekaal. Hugeni stiil oli üllatuseks sakslasile kui ka meile. Mees on üllatavalt taibukas ja tehniliselt õigeid võtteid taotlev. See, mida Kuura näiteks on saavutanud ligi 10-a. võistluspraktika jooksul, on H.-l selge juba tema teisel võistlusaastal. Sealjuures seisavad aga temal parimad võistlusaastad alles ees!

Seeberg — Burgeri kohtamine oodatult ei kujunenud mitte võistluseks, vaid sellest hoidumiseks. Seeberg on ju kuulus oma kaitsetehnika tõttu, ei ole ise aktiivne ega lase ka vastasel olla aktiivne. Kohtunike arvamisest järgi, milline väljendus nende otsuses, oli võitja Seeberg.

Stepulov — Schmedese matsch möödus tasavägiselt. Sakslane on vaid pisut jõulisem, ent matschi lõpptulemusena Schmedese võit on väga küsitav. Sama küsitav kui tema kuuluvus kergekaalu. Meie mehed olid tublisti kaalu maha võtnud, hirmul, et sakslased nõuavad kaalumist. Kuid seda ei juhtunud, nähtavasti oli westfaallastel põhjus kaalumist mitte nõuda.

Issajev tegi sakslase Rosneri tublilt pehme. Ent kohtunikud arvasid vastupidist. Suurim väärtus, mis sel õhtul tehti. Ainuke lohutus on, et Issajevi jaoks leidub meie kergekeskkaallaste seas vägagi nimekaid mehi, kes talle juba arvatavasti käesoleval hooajal kapituleeruma peavad.

Teine kergekeskkaalu matsch sümpaatse sakslase Murachi ja andeka algaja Annarti (Raadiku) vahel kujunes üllatavalt heatahtlikuks Murachi poolt. Ta loobus k.-o. üritamisest, küll aga demonstreeris nii publikule kui ka Annardile eeskujulikku punktide noppimist. Nii lahtisi käsi nagu oli Murachil, pole Tallinna nõõrringes varemini veel nähtud.

Blum (Westfaalia) pidas murdjailmelise Kapustiniga tubli matschi. Mõlemad olid head, kuigi Blum, kes sakslaste parim, närveeris. Kapustinil oli sisu ja lööki. Vaid lühikesed käed segavad. Kõlab lausa muinasjutuna, et päev hiljem Tartus algaja võimetega Koorits teda suutis võita. Vast olid sealgi võitjaks kohtunikud.

Poolraskekaal kujunes õhtu skandaalsemaks. Kuura ei osutunud Kyfusile mingiks tõsiseks vastaseks, sama tõendas ta päev hiljem Tartus, kus Rebasega tegi viigi. Ent esmakordselt lavastati poksiringes järgmine jant: sakslane lööb Kuura k.-o.-sse ebareeglipäraselt. Selle asemel, et Kyfus diskvalifitseerida ja Kuura võitjaks kuulutada, hakatakse vaest Rommit toibutama. Näiliselt seks, et vastane lööks knoki reeglipäraselt. Seda küll ei juhtunud, kuid kannatada ja põrandal käia sai Kuura veelgi. Võitjaks tunnistati Kyfus, mis sisuliselt õige, kuid vormiliselt vale. Võib-olla mõjusid Kuurale ka haavad, millised arstliku operatsiooni tagajärjel asusid ta keskkehal. Kõhuhaav nähtavasti rebeneski, trikool nähtus vereplekk.

Kohtunike poolt tehti seega neli väärotsust: Seebergi võit Burgesi, Schmedese võit Stepulovi, Rosneri

võit Issajevi ja Kyfusi võit Kuura üle. Issajev pidanuks võitma, samuti kahjuks Kuura. Ülejäänud loetletud otsused oleks pidanud välja kuulutatama viikidenä.

Seitsme matschi kohta neli (!) kahtlastena näivat hinnangut, see on skandaalne. Süüdi on nii kohalikud kui ka sakslaste punktikohtunikud. Käreda esinõu sega tahtsid enesele võitmatuse oreooli tekitada westfaallaste esindajad-kohtunikud. Nende liig iseteadev esinemine ja põhjendamatu nõuded (Schmedese esinemise puhul olgu kolmest kohtunikust 2 sakslast) kutsusid välja publiku õiglase meelepaha. Ja Gongi esindajad ilmutasid sel puhul selgrootust, täites sakslaste soovid. Sealjuures nagu unustati, et üldse eksisteerib sportlik eetika ja erapooletu käsitlusviis.

Kindlasti jäi sakslasil mulje, et oleme mannetud ja et nende siin võistlemine on lausa ebamaine õnn meile!

Lisaks loetletud tõsiasjadele oli võistluste korraldus väga nigel. Muidugi, istet said enam-vähem kõik. Ainult kaaluv osa aukülalisi seisis püsti.

Keegi tähendas:

„See pole poksivõistlus, kus pole skandaali.“

Märki tabas. Ent ainult osalt. Võiks isegi öelda, et meil on seni korraldatud vähe skandaale poksivõistlusteta.

IRIDIUM-metall on mitu korda kallim kullast ja teda panakse täitesulepea sulgedele otsele.

„IRIDINOID“ on metalli nimi, mis on välimusell ja vastupidavuselt võrdne iriidiumile.

Seepärast võib ühe

„IRIDINOID“

sulega kirjutada mitu kuud, ilma et tühjendataks.

„IRIDINOID“ annab 80% kokkuhoidu!

„IRIDINOID“ valmistatakse 28 vormis. Tarvitavaimaid meil on:

777 EF Iridinoid, kõvad, 888 EF Bona, keskmised, 444 F Prima, pehmed, 777 F Iridinoid, pehmed, 608 EF Abel, harilikud, 555 MB Pan, rondo, 778, 779, täitesulepeadele.

Pange tähele:

Igal sulel on peal märk

„IRIDINOID“

Saada kõigis kirjutusmaterjalikauplustes. Vabriku esindaja: A. BERTELOV, Tallinn.

Soome kehalise kasvatuse instituut Vierumäel

A. Klumberg

Soome valmistub! Sport on Euroopa suurriikides sügavale juurdunud, kuid seepeale vaatamata ei ole nad suutlikud olnud olümpialoorbereid koju viima vastavalt oma rahva arvu suurusele, nagu seda meie eeskujulisena näeme Soomes tema 3,5-miljonilise rahva juures. Sellest, kuidas soomlased niikaugele on jõudnud, kõnel-dakse ju nii paljugi, küll tõtt kui ka ebaõiget. Oleme kuulnud mõndki Soome suursportlastest, saunast, mas-saažist, rahvapärastest ujulast, selle maa elanike ter-vetest eluviisidest, tõulisest omapärasest, mille sisus suurt tahtejõudu ja vaimusitkust, mis kõik kokku on selle rahva viinud nii kõrgete sportlike saavutusteni.

Vaatamata kõigele sellele ei olnud Soomes veel seni erilist kõrgemat kehalise kasvatuse asutust, nagu neid on olemas Prantsusmaal, Saksas, Ungar's, Itaalias ja Poolas.

Nüüd on aga ka selles tulnud pööre — Soome ehitab endale kehalise kasvatuse ülikooli Vierumäele.

Eriti õnnestunud on asukoha valik. Asukohaks on leitud ideaalne maa-ala keset suurt metsa ürgjõulises loodusruhes, kaugel linnadest, mägestikujärvede peegelvaikusel. Seal ehitatakse ja loodakse virgalt.

1933. a. tehti algust ehitustöödega ja 1936. a. peab kõik olema valmis. Juba nüüdki korraldatakse seal pe-rioodilisi kehal. kasvatuse kursusi.

Lähemalt Vierumäest: umbes 100 m kõrgune, võrd-lemisi järsk, metsaga kaetud mägi, piiratud neljast järvest. Seal avanevad looduse enda poolt suurepära-sed võimalused eriti suusaspordiks. Keset metsa ase-tub suusahüppemägi, kust laineliselt üles-alla hõljub kilomeetripikkune metsatee üle küngaste ja orgude. Selles ümbruses valitseb pikk ja sügav talv. Vieru-mägi asub Lahti, Soome talispordi keskuse, lähedu-ses. Lainete taoliselt looklevad metsateed omavad aga just kergejõustiklaste treeningus suure tähtsuse. Ütleb ju soomlane ise: „Meie saame oma parimad võimed metsast.“ Pikad rännakud ja jooksud viivad vormi mit-te üksnes pikamaajooksjaid, vaid ka hüppajaid (K. Kotkas), samuti odaviskajaid (Matti Järvinen), kes ilma erilise treeninguta hooaja alguseks ikka on oma parimas vormis, otsekui metsast tulnud. Supelusele meelitavad mägestiku järved, mille kallastel on supel-majad. Keskmise järvedest, Valgjärvi, on umbes 100 m lai ja 800 m pikk. Seal ümber Valgjärve tehakse jooksuharjutusi, või kuskil kalda-lagendikul hommik-võimlemist, siis kohe pärast suplema. Kõik see mõ-jub karastavalt kehale.

Veidi kõrgemal mäerinnakul asetseb Soome keha-kultuuri keskus „Sauna“. See on moodne ja ilusaim roomapärane ehitus, kõrge neljaastmelise lavaga, mil-lest ülemine veel nii suur, et seal 20 inimest võivad higistada. Kogu ruum on seest vana mustri järgi üle löödud männilaudadega, millised tulega mustaks põ-letatud, mitte krohvitud, nagu see on tavaliselt linna-saunades. Kirjeldamatult mõnus on seal, pärast pingu-

tavat treeningut lehada kuumas leilis, haljaste kase-vihtadega viheldes vereringvoolu elustada ja siis, veel alles aurates, jahedatesse järvevoogudesse hüpata. Pä-rast ujumist tõtatakse jälle sauna.

Kõrgema künka tipul kerkiv peahoone kroonib kui võimas kants kogu ümbrust. Tumeroheliste mändide ja kaskede vahelt sätendavad päikese leegis akende read kaugemale. Peahoone ehitustöödega alustati tänavu. Nüüd on juba valmis neli majakorda ja terve hoone viiakse pärast veel kolme korra juureehitamist käes-oleval sügisel katuse alla.

See hoone sisaldab endas Soome suurima võimla (37 m pikk ja 17 m lai), väiksema saali võimlemise, poksi ja maadluse jaoks (19 m pikk ja 11 m lai), abi-nõude ruumi, klaaskatusega ujula (25×12 m). Suured pesemis- ja riietusruumid, raamatukogu, lugemis- ja õppesaalid. Suur söögisaal, köök, tagavarade ruum, kelder, leivaküpsetis, garaažid, teenijate, autojuhtide ja majavalitsete eluruumid. Siis veel pesupesemis- ja -kuivatusruumid jne.

FOTO-ATELJEE

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD: K. 9-5, PÜHÄP. K. 11-2

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

Keset metsa asetseb kerge telgitaolise katusega va-baõhu-kuuldesaal, selle kõrval lahtine võimlemissaal ja veel teine sarnane vabaharjutuste jaoks, kus mõnikord õhtuti ka tantsitakse. Kõik ikka vabas õhus! Neiud tantsuks palutakse ümbruskonnast, naabruses asuvast naisvõimlemisinstituudist. Need vabaõhu-tantsupõ-randid on seal eriti eelistatud. On ju need ka mitmeti tervislikumad ja meeldivamad kinnistest, tolmuküllas-test tantsuruumidest.

Mõnisada meetrit eemal on korralik kergejõustiku harjutusväli. Teine sarnane ehitatakse veel juure.

Vastupidiselt meile kasutatakse Soomes üldisemalt välja siseala mitte jalgpallimänguks, vaid peamiselt hüpete ja heidete jaoks. Jalgpall on endale asukoha teisel leidnud. Välja sisealal mängitakse ka käsipalli, peamiselt aga pesapalli.

Peale selle näeb suurejooneline kava veel ette siin-seal meeldivalt metsavahele ehitatud harjutuskohti hei-deteks ja jooksudeks. Nende sarnane asend on nii väga loomupärane soomlasele.

Õrnroheliste kasesalkude vahel on aset leidnud 8 tennisväljakut, siis veel lasketiirud, ratsa- ja rattasõi-duteed.

Lõunapoolsel järvekaldal asub arsti suvila, põhja-küljel aga õppeasutuse juhataja Akseli Kaskela elamu. Akseli Kaskela on kogu selle asutuse hing. Tema töö-

Riikliku kehalise kasvatuses juhtimise süsteem Poolas. V. Klõscheiko

Ühenduses meie kehalise kasvatuses riiklikule alusele seadmise küsimuse päevakorrale kerkimisega oleks huvitav tutvuneda sellega, kuidas ülalmainitud küsimus on lahendatud teistes riikides ja nimelt Poolas.

Arvesse võttes kehalise kasvatuses tähtsust riigi tervishooldlikust ja julgeoleku vaatevinklist Poola riigi juhtivad organid juba 1925. aastast alustasid energilist aktsiooni selle küsimuse otstarbekohaseks lahendamiseks. Tagajärjeks oli, esiteks, see, et rahva kehaline kasvatus Poolas seati riiklikule alusele ja kahe ministri valdkonnast, nimelt kaitse- ja haridusministeeriumi omast, kujundati riikliku kehakultuuri juhtimise asutus — P. U. W. F. Teiseks loodi terve võrk rajoonide (maakondade) kehakultuurilisi asutusi ja keskusi, mille abil sai võimalikuks juhtida kehakasvatustööd üle riigi. Kolmandaks, et see töö oleks juhitud asjatundjate poolt, organiseeriti 1927. a. üle riigi kaheaastased spordiinstruktorite kursused, mis tõstsid kehalise kasvatuses instruktorite kaadri 10.000 võrra suuremaks. Ja viimaks, 1929. a., asutati ja hakkas funktsioneerima C. I. W. F. — kehalise kasvatuses kesk-instituut — eeskujulik, sporditehnika ja teaduse viimase sõna järele sisse seatud kehakultuuri kõrgem kool.

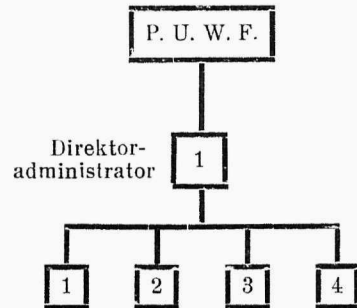
Kui meie vaatleme selle küsimuse lahendamist üksikasjaliselt ja jälgime keskkorralduse teostamist ja funktsioneerimist tegelikus elus, siis me saame skeemi, mis kujutatud lhk. 237.

Sellest skeemist on näha, et kõige tähtsamaks juhtimise organiks on haridus- ja kaitseministeeriumidega otseses ühenduses olev ja nendele alluv P. U. W. F., riiklik kehalise kasvatuses asutus. Tema valitseb 10 rajooni kehakult. asutuste üle (1-10). Iga rajooni kehal. kasv. asutus on veel üks maakonna kehakultuuri keskus („centrala“ 11). Seega siis kogu Poolamaa on jaotatud 10 rajooni. Iga rajooni juhtivaks organiks on rajooni k.-k. asutus, mis omab veel k.-k. keskuse. Kõik 10 rajooni alluvad riiklikule k.-k. asutusele, ja

viimane omakorda kaitseministeeriumile, kui tema osakond.

Kogu selle aparadi finantseerimine on lahendatud järgmisel viisil. Eelarve kaalukama osa kandmise võttis enda peale kaitseministeerium. Teine osa (väiksem) langes haridusministeeriumi peale. Kõik linnad, alevikud ja asundused on kohustatud kõigiti toetama rajooni k.-k. asutusi. Nemad peavad muretsema maad spordiväljadeks, võimlaid jne. Peale selle nad on kohustatud aitama rajooni k.-k. asutustele katta ka rahalisi puudujääke, nende tekkimise juhul. Nagu näha, asja on võetud ka rahalisest küljest väga tõsiselt.

Et paremini saaks jälgida tegeliku kehalise kasvatuses töö läbiviimist Poolas, võtame vaatluse alla ühe selle aparadi rakukese — rajooni k.-k. asutuse (11) tegevuse. Näiteks rajoon nr. 1.

Kõik tähtsamad tegevuse alad (neid on neli) viiakse läbi k.-k. keskustes (centrala). Neid on niisama palju kui k.-k. asutusi, nimelt 10. Tähtsamateks aladeks peetakse järgmised neli:

- 1) Meeste kehaline kasvatus.
- 2) Naiste kehaline kasvatus.
- 3) Ehituste püstitamine (staadionid jne.)
- 4) Kooli noorsoo sõjaline ettevalmistus.

võime ja teadmised on väga suured. Kaskela on kõige peale mõelnud, kõige eest hoolitsenud.

See kehalise kasvatuses asutus on omapärasemaid kogu maakeral. Akseli Kaskela on palju rännanud välismaal, on ikka lahti hoidnud oma silmad ja käib mitte ainult põhimõtte järele „proovi kõike ja vali parim endale“, vaid ta on väga õnnestunult ühendanud oma mõtted ja soovid kogu oma rahva soovidega.

Nõnda siis on see asutus saanud mitte ainult üli-moodne, vaid ka täiesti soome-omapärane. Seal korraldatakse perioodilisi kursusi kõigil suve- ja talvespordi aladel nii võimlejatele kui ka maavõistlejatele. Igal soomlasel avaneb tulevikus võimalus Vierumäel võrdlemisi vähese kuluga igasuguseid kehal. kasvatuses kursusi kaasa teha. Võimlemisõpetajate ettevalmistus, mis seni kuulus ülikoolile ja koosnes 3-a. õppekursusest ning ühest praktika-aastast, viiakse nüüd läbi nii, et igal kolmel õppeaastal — kevadel, sügisel ja talvel — kõik mees- ja naisõpilased kolme kuni nelja nädala kestes viibivad Vierumäel, kus vastupidiselt ülikooli õppemeetodile on esiplaanil just praktilised tööd. Samuti korraldatakse Vierumäel üheaastased õppekursused kaitseväge spordihvitseridele, politseiametnikele, kaitseväe lastele ja spordiarstidele. Seal peetakse täienduskur-

susi Soome kui ka välismaa spordiõpetajatele, sest Soome ei taha midagi ainult endale hoida.

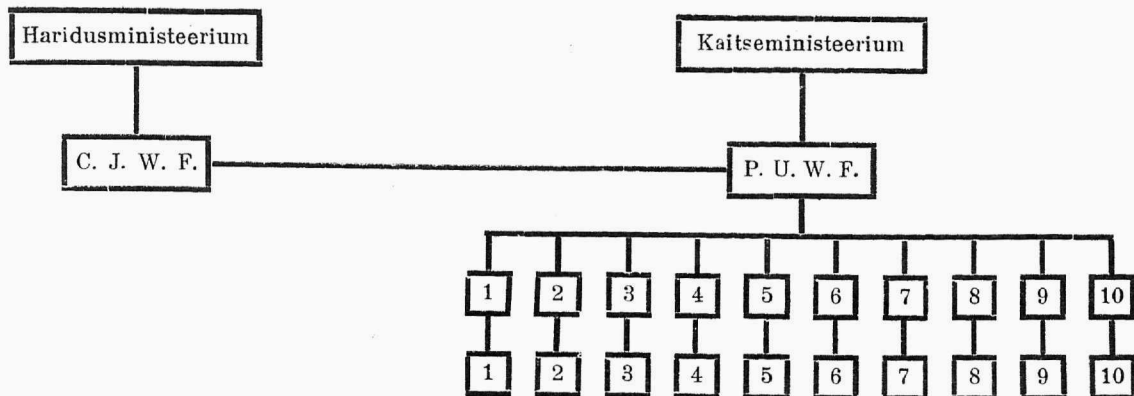
Kõikjal eelistatakse seal tublit sportlikku kasvatust. Sarnanevalt anglosaksi maadele on ka Soomes levinud vaade, et sõdur, kes mitmekülgset on sportlikult välja arenenud, ka sõjas oma osa paremini suudab täita, kui ainult sõjaliselt drillitud mees.

Ja lõpuks veel üks põlevaim küsimus: Kuidas suudetakse kogu seda ettevõtet finantseerida, kust võetakse nii palju raha?

Siin on Soome leidnud lahenduse, mille pärast teda võiks kadestada kogu maailm. Raha saadakse aktsia-seltsilt, kes seal protsendikasu ei oota mitte sularahas, vaid rahva üldises tervises ja jõus. Raha annavad pangad, kaitseväge, kaitseväe, politsei ja vabrikud. Suurima osa kuludest kannab aga riik.

Sellele vaatamata pole see mitte riiklik asutus, vaid ainult riigi toetusel tegutsev iseseisev ettevõtte, millise asjaolu tõttu tema suur tegevusvabadus eriti just õppe-meetodite ja õppejõudude valikul on kindlustatud.

Vierumäel saab kord Soome süda tugevamalt tuksuma ja värske ning terve veri võimsa lainena läbi Soome karastatud kehade hoovama.

Peale nende on veel hulk teisejärgulise tähtsusega alasid. Rajooni k.-k. keskused (centrala) pole midagi muud kui büroo, võimla ja spordiplats. Nende tegevuse sihtjooni võiks jaotada kahte, nimelt järgmiselt:

I. Tegevus üheskoos spordiklubidega nende klubide mees- kui naissportlaste heaks:

- 1) talvine sihtvõimlemine;
- 2) võimla muretsemine mängude (käsipall), poksi jne. jaoks;
- 3) lühiajaliste kursuste korraldamine spordiklubide instruktorite jaoks aladel: a) spordimängud (käsipall); b) suusatamine; d) poksi; e) vehklemine; f) kergejõustik.

4) Auhindade väljapanemine ja võistluste organiseerimine: käsipallis, suusatamises, poksis, vehklemisses, kergejõustikus, murdmaas (sellele on pööratud eriline tähelepanu).

II. Tegevus igapähega, kes soovib saada kehalist kasvatust:

- 1) erilised võimlusklassid: a) täisealiste; b) naistele; d) noortele.
- 2) mitmesugused kursused mõlema soo laia rahvamassi jaoks, nagu: a) suusatamine; b) poksi (ainult meestele); d) käsipall; e) kergejõustik jne.
- 3) Spordimärgi võistluste korraldamine.

Viimase ala peale — spordimärgi võistlused — on pööratud eriline tähelepanu. Neid võistlusi on õigus korraldada ainult rajooni k.-k. keskustel (centrala). Viimastel aastatel spordimärgi saavutamise nõudeid täitnute hulk on kasvanud 980% võrra (võrreldes 1931. aastaga). Selle kasvu kohta annavad hea ülevaate järgmised statistikalised andmed:

Spordimärgi nõudeid on täitnud:

Aastad	Õppivnoorsugu	Kaitseväge	Sp organ. ja teised	Kokku
1931	7 999	6.634	2.927	17.560
1932	35.646	92 217	43.775	171.638

Seda edu oli võimalik saavutada, loomulikult, ainult tänu süsteemile, mis andis riikliku k.-k. asutuse (P. U. W. F.) käsutusse tuhandeid spordiinstruktoreid. Üldse sp.-instruktorite arv Poolas näitab järjekindlat tõusu, eriti aga pärast 1927. a. korraldatud instruktorite kursusi. Spordiinstruktoreid oli Poolas: 1919. a. — 500, 1927. a. — 2000, 1929. a. — 13.000 ja 1932. a. juba 16.000.

Nagu selgub sellest lühikesest kirjeldusest, omab Poola kehalise kasvatuse arenemise suhtes tähtsaima osa „centrala“ — k.-k. keskused. Nemad seisavad kõige lähedamal laialdastele rahvahulkadele ja nende siht on mitte ainult rahuldada üksikute tegevusportlaste huvisid, vaid tõmmata sporditegevusele ligemale igapähe, kes soovib anda oma kehale õiget arengut. Ideaaliks on: iga kodanik — sportima!

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47.

TEL. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

Eesti Jalgpalli Liidu ametlikud teadaanded.

I.

Tunnistatakse maksusetuks Alfei Jürgensoni kaotsiläinud Liidu erimärgi kandmise tunnistus, välja antud Liidu juhatuselt 14. mail 1933. a.

II.

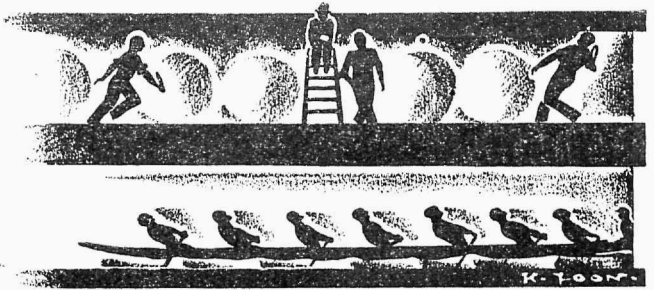
Karistatakse võistluskeeluga kuni 1. juulini 1935. a.:

1) V. s. Spordi mängijat Otto Reinfeldti selle eest, et tema Sport — Estonia võistlusel 7. X 34 ebasportlikult käitus ametisikute suhtes;

2) V.-s. Spordi mängijat Karl-Richard Ildast ja Estonia mängijat Evald Miksoni samal võistlusel omavahelise vastastikuse löömise eest.

Eesti Jalgpalli Liit.

Meie Ajaj

Torino-õhtu Eestis.

TSK poolt 6. okt. Estoonia kontsertsaalis korraldatud Torino-õhtu, mis oli mõeldud Torinos Euroopa esivõistlustel esinenud Eesti kergesportlaste austamiseks ja nende lähemalt tutvustamiseks spordipublikule, täitis oma ülesanded hiilgavalt.

Meie spordipublik on näinud rajal ja väljal kõiki oma paremaid, jälginud neid jooksmas, hüppamas ja tõukamas. Vähe on aga neid, kes meie spordisangareid lähemalt tunnevad, nendega juttu ajanud ja nendega nii õelda eraelus kokku on puutunud.

Sportlases on kaks isikut: üks, kes võistleb spordiväljal, ja teine, kes tegutseb igapäevases elus. Selle teise isiku tutvustamine ning sportlaste ja publiku vahel sooja kontakti leidmine oligi Torino-õhtu peamiseks ülesandeks. Rahval oli võimalus tutvuda oma lemmikutega lähemalt, näha neid enda ees spordidressita ja naelkingadeta — harilikus rõivastuses, ning mis veel kõige huvitavam — kuulda neid kõnelemas.

Torino sangarite kõned olid õhtu huvitavamaks osaks. Nende kaudu tungisid sportlased rahva südamele lähedale, tutvustades kõiki otsekoheselt oma rõõmude ja muredega. Kes uskus varem seda, et see suur lihaste-koloss K. Annamaa, kes näib spordiväljal nii tagasihoidlikuna, oskab rahva oma huumoriga viia naeruvallangutesse? Keegi publikust ei unusta vist seda, kuidas ta rääkis oma võistlustest Torinos „paksude vasarapapidega“. Annamaa kõne sisaldas seda suurt lihtsameelsust ja südamlikkust, millega on kõige kergem luua massiga kontakti.

Veidi „kuivemad“ jutumehed olid ülejäänud Torino sangarid — A. Jürlau, E. Prööm, A. Viiding, G. Sule ja E. Ärman. Kuid ka neilt ei võinud ette loota nii head esinemist suure rahvahulga ees. Neist viimastest nimetatutest vast E. Prööm oli kõige suurem rahva-kõnemees, kuna ta jutt oli samuti nagu K. Annamaalgi läbi võrtsitatud lihtsameelse huumoriga. G. Sule ja A. Viiding — akadeemiliste meestena — andsid oma kõnede sisusse rohkem arvustava ja arutleva tooni, analüüsides eestlaste võitude ja kaotuste põhjusi Torinos. Aktusest osavõtvale rahvale pakkus suurt huvi kuulda meie medalimeeste endi suust, kuidas tuli Torinos võistelda ja kui raske seal oli välismaa parimatega konkureerides kohale pääseda.

Kõigi sportlaste kõned võeti vastu elavate kiiduvaldustega, mis annab hea tunnustuse nende kõnevõimele ja tõendab ka seda, et „Torino-mehed“ oma vaba ülesastumisega ning lihtsameelse käitumisega löid rahvaga tihedat ja südamlikku sidemet.

A. Luhaäär hiilgevormis.

Esimestel katsevõistlustel Tallinnas Genova tõste-euroopavõistluste vastu saavutas A. Luhaäär kolme kahe käega tõuke kogusummana 380 kg, mida võib pidada hiilgavaks tulemuseks. Ta üksiktõsted olid: surumine 110, rebimine 115 ja tõukamine 155 kg. Tõukamises ebaõnnestus A. Luhaääril pärast 145 kg sooritamist esimene katse 155 kg ülesajamiseks liigeste agarusest. Selle tõttu pidi ta 155 kg-le raiskama ka viimase katse. 160 kg üritamiseks ei jatkunud seega katseid.

Teised tagajärjed olid: poolraskekaal K. Oole 312,5 (87,5 — 100 — 125) kg; keskekaal A. Mäll 310 (90 — 90 — 130) kg; sulgkaal Osokin 252,5 kg.

A. Luhaäärast arvavad asjatundjad, et mees olevat praegu sarnases vormis, et ta suutvat tõugata 170 kg. Selleks läheb vaja veel juure tehnilist lihvi. Rinnalt ei tee A. Luhaääril kuigi suurt raskust 170 kg ülesvinnamine, kuid rinnalesaamiseks on tehnilist krobelistust.

Meil peetakse katsevõistlusi kolme tõste ulatuses. Kuuldavasti on aga euroopavõistlustel ette nähtud viis tõstet.

Eesti käsipalliliit rahvusvahelises liidus.

Oktoobri alul peeti käsipalliliidu esindajatekogu aastakoosolek. Tähtsaimaks otsuseks oli astumine rahvusvahelisse korvpalliliitu. Seega ei ole Eesti rahvusmeeskonnal ses suhtes mingisuguseid takistusi euroopaturnee sooritamiseks. Tegevuskavas on ette nähtud peale Läti maavõistlusi ka Poolaga, milleks ettepanek on viimaselt. Alates 1935. aastast hakatakse Eestis korraldama võrkpalli-esivõistlusi ka suvel.

Liidu esimeheks valiti edasi E. Klumberg. Teisteks juhatusliikmeteks on A. Kivisild, V. Vaho, V. Koltšhin, Gaikovitsch, Luts ja Pihlakas. Lahkunud on juhatuselt eeskätt J. Luks ja R. Mast. Viimane valiti revisjonikomisjoni, mille liikmeteks peale tema on veel K. Müür ja A. Selenoi.

Eestist

teab Olympia-Pressediens olümpia ettevalmistuse alal jutustada järgmist, mõndki õiget ja ebaõiget:

„Riikide seas, kes oma meeskonna arvu asumiseks olümpiakülasse on üles annud, leidub ka Eesti. See on imestamisväärne, kuidas see väike maa oma ainult 1,5 miljoni elanikuga spordi kõigil aladel on tegev ja soomlastele sarnanevat mitmekülgust ilmutab. Kehaline kasvatus Eestis on kehalise kasvatus inspektori tsentraliseeritud juhtimise all. Rahvaspordiks Eestis on ammust ajast raskejõustik. Nimeid nagu Hackenschmidt ja Lurich omavad tõstjate ja maadlajate maailmas hea kõla. Need mehed saavutasid Eestile esimesed maailmameistri-loorberid oma aladel.

Sellest saadik, kui Eesti on võtnud osa olümpiamängudest, on ta pannud välja mõnegi hea mehe. Nii võitis ta 1912. a. Stokholmi olümpiamängudel teise auhinna maadluses, võttis oma 1920. ja 1924. a. mängudest eriti tugeva meeskonnaga raskejõustiku alal ja suurtest raskustest hoolimata saatis ühe võistleja Los Angelesi, kus see edukalt võttis osa maratonijooksust ja 50 km käimisest.

Ka muudel spordialadel, nii kergejõustikus, on Eesti pannud välja rahvusvahelise kuulsusega mehi. Nendest on nimetada odaviskajat Sulet ja kümnevõistlejat Rähna. Eesti sportlik mitmekülgus näitab end uuesti 11. olümpiamängudel Berliinis.“

Seda viimast loodame ka, kuid mitte just nii ebatäpsena, nagu seda oskab kujutada Saksa „Olympia-Pressediens“.

Kõige suurem valik väärtuslikke asju
spordi-auhindadeks.

Kuulsate

„ZENITH“ kellade
ainuesindus.

F-a H. Markowitsch

Tallinn, Viru 15, tel. 447-52.

Hotell-Restoran-Baar

Tallinnas

Viru 24 **„EUROPA“** Tel. 467-01

Parim **BAAR** on Europa's
Igal õhtul
konseri-kabaree

Elegantne daam

kannab igaks aasta-
ajaks sobivaid

SUKKI

FEISCHNER — üle linna kõlab

Ei see koht reklaami vaja.

Ikka õla kõrval õla

Siin koos külatajaid sajad.

C

Hinnad väiksed, kõrged sordid.

Nõnda maitsvad koogid, tordid,

Et kes siin saab suhu pala,

Rõõm end selle hinge valab.

RESTORAN

„MERIKLUBI“
öölokaal.

Igal õhtul uus suurejooneline

KABAREE

Esinevad: välismaalt tagasiõudnud ja suure edu-
ga esinenud **Ianfrio Valley**,
kandes ette uudistantsu

CARIOCA

Prl. **Merkulova** — soolotants,
prl. **Kirkmanni** ja **O. Lipp'u** duett

Muusika algus kell 9

Kaupa hinnatakse mitte reklaami,
vaid

kauba headuse

järele.

Tarvitage

Stomatol

hambapastat ja suuvett,

ja teie veendute isiklikult
nende headuses.

KAUBANDUS-
TÖÖSTUS-
AKTSIASELTS

KREENBALT

Järgmiste kodumaa tekstiilvabrikute müügikesk-
koht ja pealadu:

**BALTI PUUVILLA KETRAMISE
JA KUDUMISE VABRIKU A-S.**

**KREENHOLMI PUUVILLASAA-
DUSTE MANUFAKTUURI O-Ü.**

**SINDI TEKSTIILVABRIKUTE
ÜHISUS, end. Wöhrmann ja poeg**

EESTI NIIDIVABRIKU ÜHISUS

**NÕUDKE
KODUMAA
KAUPA!**

Tallinn,
S. Karja tänav 13

Postkast nr. 346

Telef. 425-14

Telegr. aadr.:

„KREENBALT“

Tallinn

